

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

na lata 2016 – 2023 dla

Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie

NASZA KRAJNA

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z wytycznych nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane w procesie aktualizacji Strategii oraz innych dokumentów Stowarzyszenia, ale również uwzględnione przez LGD w kolejnym okresie programowania 2021-2027.

Niniejszy raport jest zwięźczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy lipcem, a listopadem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udało by się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Panu Prezesowi, pracownikom i członkom Zarządu, ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankietę.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

- Na koniec 2021 roku teren LGD NASZA KRAJNA zamieszkiwało 40 639. To o 862 mieszkańców mniej niż w roku 2015 (spadek o ponad 2%). Trend depopulacyjny obserwuje się także w całym województwie kujawsko-pomorskim.
- Średni odsetek osób w wieku produkcyjnym w % ludności dla badanego obszaru wynosi 60,5%. We wszystkich gminach badanego obszaru wartość wskaźnika w latach 2015-2021 spada, średnio o 3,6%.
- W latach 2015-2021 na terenie LGD NASZA KRAJNA o ponad 20% zwiększyła się liczba seniorów. Średnia wartość wskaźnika obciążenia demograficznego – stosunek liczby dzieci i osób w starszym wieku do liczby osób znajdujących się w przedziale wiekowym 15-64 – na terenie LGD NASZA KRAJNA wynosi 16,7%.
- O ponad 42% — z poziomu 1041,03 zł do 1477,3 zł — zwiększyły się średnie wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca na terenie LGD NASZA KRAJNA. Średni poziom badanego wskaźnika w gminach LGD wypada nieco gorzej na tle województwa kujawsko-pomorskiego, w którym w 2020 roku wyniósł on 1604 zł (wzrost o 47,7%).
- W latach 2015-2020 spada liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Na badanym obszarze w 2020 roku osób korzystających z takiej pomocy było średnio 667 na 10 tysięcy mieszkańców (w 2015 roku liczba ta wynosiła 1076) — to 38% spadek badanego wskaźnika.
- Na obszarze LGD rośnie liczba organizacji społecznych. Przeciętnie, w 2021 roku, na 10 tysięcy mieszkańców zarejestrowano 39 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (wzrost o 18% w latach 2015-2021).
- Na obszarze funkcjonowania LGD NASZA KRAJNA zauważalnie zmniejsza się liczba osób bezrobotnych — w latach 2015-2021 zaobserwowano spadek tego wskaźnika o ponad 41%. Łącznie, w gminach LGD zarejestrowano 1618 osób bez pracy, z czego 623 to mężczyźni, a 995 to kobiety.
- Opinie mieszkańców badanego obszaru co do jakości życia są podzielone; 51% osób jest zadowolonych z życia w gminie, 24% uważa, że nie jest ona dobrym miejscem do życia, a 26% osób nie potrafi jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.
- Najwyższe oceny wśród mieszkańców spośród różnych obszarów gminy otrzymały: infrastruktura oraz oferta sportowa i rekreacyjna, działania na rzecz osób bezrobotnych i te na rzecz osób niepełnosprawnych. Wśród kategorii, które uzyskały najmniej pozytywnych i zarazem najwięcej negatywnych ocen należy wymienić infrastrukturę drogową, zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów oraz sprzyjające warunki dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy.
- Mieszkańcy są zaangażowani w życie gminy; potrafią wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy, uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych i rekreacyjno-sportowych oraz mają wiedzę historyczną dotyczącą ich miejscowości. Ponad 60% respondentów deklaruje, że należy do stowarzyszenia lub organizacji pozarządowej, że może rozwijać się zawodowo na terenie gminy oraz ma możliwości, by wypowiedzieć się na temat ważnych zagadnień.

- Gdyby mieszkańcy LGD NASZA KRAJNA mieli możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie, w pierwszej kolejności przeznaczyliby je na infrastrukturę drogową, a następnie na infrastrukturę i ofertę sportową i rekreacyjną.
- Biuro i pracownicy LGD zostali ocenieni bardzo wysoko. Najbardziej doceniono fakt, że łatwo jest umówić się na spotkanie z pracownikami Biura i że odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać poprzez kontakt telefoniczny. Według respondentów pracownicy są mili i uprzejmi, udzielają rzetelnych informacji i porad oraz z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki.
- W kwestii oceny funkcjonowania Biura, ankietowani najlepiej oceniają prowadzenie doradztwa oraz organizację naborów wniosków. Zdecydowana większość respondentów przyznała dobre i bardzo dobre noty w zakresie pozyskiwania dodatkowych funduszy zewnętrznych oraz informowania członków LGD o funkcjonowaniu Stowarzyszenia.
- Ankietowani są zgodni co do tego, że nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców — 94% badanych twierdzi, że nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców, z czego prawie co czwarty ze wszystkich odpowiadających uważa, że wpisywały się one w potrzeby lokalnej społeczności idealnie.
- Respondenci uważają, że środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie.

1.	Wstęp	2
2.	Streszczenie najważniejszych wyników badania.....	3
3.	Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.....	6
3.1.	Cel główny i cele szczegółowe badania	6
3.2.	Zakres przedmiotowy badania.....	6
3.3.	Kryteria ewaluacyjne.....	6
3.4.	Pytania badawcze	7
4.	Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania.....	9
5.	Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.....	13
5.1.	Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.....	13
5.2.	Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju.....	18
5.3.	Funkcjonowanie LGD	26
5.4.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	39
6.	Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze	42
7.	Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	48
8.	Spis tabel i wykresów	50
9.	Aneksy tworzone w toku realizacji badania	52
9.1.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:	52
9.2.	Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:	52
9.3.	Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD	53
9.4.	Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD	59
9.5.	Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego.....	68

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 i 10/1/2022 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biura: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągnięcia celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności**, które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**.

Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorii analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.

Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (desk research)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie

niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Lokalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 i 10/1/2022 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (Computer Assisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować je w

wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankiety można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko”. Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doбором próby, który jest faktycznie doбором przypadkowym, dodatkowo obarczonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

łącznie przebadano 37 osób.

- Grupa nr 2: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

łącznie przeprowadzono 119 ankiet. Z uwagi na charakter badań CAWI dokonano weryfikacji braków danych i do dalszej analizy przeznaczono 68 ankiet.

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się, gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola

zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane
- Wywiad z kierownikiem Biura
- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękojmię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwia późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustro umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

Liczba ludności na badanym obszarze maleje. W 2021 roku teren LGD NASZA KRAJNA zamieszkiwało 40 639 osób; to o 862 mieszkańców mniej niż w roku 2015 (spadek o ponad 2%). Największy trend depopulacyjny odnotowano w latach 2015-2021 w gminie Sośno (-3,8%) oraz Kamień Krajeński (-3,4%), natomiast gminą, w której ludności w badanym okresie ubywało najmniej jest Więcbork (spadek o 0,5%).

Tabela 1. Ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	2086210	2083927	2082944	2077775	2072373	2061942	b.d.
Kamień Krajeński	7017	7018	6983	6966	6906	6834	6776
Sępólno Krajeńskie	16053	15965	15936	15803	15803	15761	15693
Więcbork	13357	13359	13395	13351	13364	13309	13287
Sośno	5074	5050	5059	5027	4983	4922	4883
Suma dla gmin LGD	41501	41392	41373	41147	41056	40826	40639

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Migracja ludności polega na przemieszczeniu się ludności w wyniku zmiany miejsca zamieszkania lub przeniesieniu się z terenów miejskich do wiejskich lub odwrotnie (migracje wewnętrzne); obejmuje także wyjazdy z kraju stałego zamieszkania lub przyjazdy do kraju w celu zamieszkania na stałe lub na pobyt czasowy (migracje zewnętrzne). W 2021 roku we wszystkich badanych gminach saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zewnętrznym było ujemne, a największą jego wartość, równą -43%, zarejestrowano w gminie Kamień Krajeński. Średnia wartość sald na 2021 rok dla gmin LGD wynosiła -27,25.

Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	0	-1622	-1304	-2463	-2666	-2018	b.d.
Kamień Krajeński	0	-8	-52	-10	-28	-76	-43
Sępólno Krajeńskie	0	-73	-42	-81	-22	-52	-28
Więcbork	0	-8	-15	-39	-20	-16	0
Sośno	0	-32	-35	-25	-45	-42	-38
Średnia dla gmin LGD	0	-30,25	-36	-38,75	-28,75	-46,5	-27,25

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Średni odsetek osób w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem to istotny wskaźnik dla rozwoju przedsiębiorczości; dla LGD NASZA KRAJNA w 2021 roku wynosił on 60,5%. We wszystkich gminach badanego obszaru wartość wskaźnika w latach 2015-2021 spada, średnio o 3,6%. Gmina z największym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem w 2021 roku to Sośno (61,3%); jest to jednocześnie region, w którym odnotowano najmniejszy spadek badanego wskaźnika (-2,7%). Gmina, która charakteryzuje się najmniejszym odsetkiem ludności w wieku produkcyjnym to Więcbork (59,8%).

Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	62,7	62,2	61,5	60,9	60,4	59,9	b.d.
Kamień Krajeński	63,2	62,6	62,3	62	61,7	61,2	60,8
Sępólno Krajeńskie	63	62,7	62	61,5	61	60,2	60,1
Więcbork	61,8	61,6	61,1	60,4	60	60	59,8
Sośno	63	63,4	62,9	62,1	62	61,6	61,3
Średnia dla gmin LGD	62,75	62,575	62,075	61,725	61,175	60,75	60,5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Na podstawie danych umieszczonych w poniższej tabeli można stwierdzić, że ludność obszaru objętego funkcjonowaniem LGD NASZA KRAJNA starzeje się; w 2021 roku powyżej 65. roku życia było tu średnio 16,7% ludności – to ponad 20% wzrost w porównaniu do sytuacji sprzed 6 lat. W badanym okresie najwięcej seniorów przybyło w gminie Kamień Krajeński (24,2%), natomiast najmniej – w gminie Sośno (14,9%). Na 2021 rok najwięcej osób po 65. roku życia zamieszkuje gminę Więcbork – 17,9%.

Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	15,3	15,9	16,5	17,1	17,7	18,3	b.d.
Kamień Krajeński	12,8	13,4	13,9	14,2	14,7	15,5	15,9
Sępólno Krajeńskie	14,2	14,7	15,3	16	16,7	17,2	17,6
Więcbork	14,9	15,5	16,1	16,7	17,2	17,6	17,9
Sośno	13,4	13,6	14	14,2	14,3	15,1	15,4
Średnia dla gmin LGD	13,825	14,3	14,825	15,225	15,725	16,35	16,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Gminy na terenie LGD NASZA KRAJNA bogacą się; na przestrzeni lat 2015-2020 średnie wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca zwiększyły się niemal o 42% – z poziomu 1041,03 zł do 1477,3 zł. Średni poziom wydatków gmin LGD wypada nieco gorzej na tle województwa kujawsko-pomorskiego, w którym w 2020 roku wyniósł on 1604 zł (wzrost o 47,7%). Najbardziej, o ponad połowę, wydatki na jednego mieszkańca zwiększyły się w gminie Więcbork, natomiast najmniej - w gminie Sępólno Krajeńskie; jest to jednak region, w którym wartość wydatków budżetów gmin na jednego mieszkańca w 2020 roku była największa - 1554,7 zł.

Tabela 5. Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca (w złotych)

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	1085,57	1126,17	1289,72	1506,37	1535,49	1604,09	0
Kamień Krajeński	1009,67	1070,41	1124,37	1449,44	1411,44	1394,75	b.d.
Sępólno Krajeńskie	1185,83	992,27	1226,09	1406,43	1310,25	1554,71	b.d.
Więcbork	966,28	998,20	1106,11	1221,41	1503,05	1473,75	b.d.
Sośno	1002,34	1147,72	1815,22	1793,89	1721,21	1486,04	b.d.
Średnia dla gmin LGD	1041,03	1052,15	1317,95	1467,80	1486,49	1477,31	b.d.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Liczba osób objętych środowiskową pomocą społeczną na badanym obszarze maleje; przeciętnie, w gminach LGD NASZA KRAJNA w 2020 roku na 10 tysięcy mieszkańców było ich 667 – to 38% spadek w porównaniu z rokiem 2015; o tyle samo spadła wartość badanego wskaźnika w województwie kujawsko-pomorskim; w tym okresie liczba beneficjentów była tu równa 596. Najwięcej beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej było w 2020 roku w gminie Sośno – 926 na 10 tysięcy ludności, natomiast najmniej – w gminie Kamień Krajeński; to jednocześnie region, w którym zarejestrowano największy spadek badanego wskaźnika – liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej spadła tu o ponad połowę.

Tabela 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	966	883	802	723	659	596	b.d.
Kamień Krajeński	1213	1110	988	913	741	563	b.d.
Sępólno Krajeńskie	650	583	591	648	586	570	b.d.
Więcbork	1020	891	850	775	716	610	b.d.
Sośno	1422	1298	1176	1047	933	926	b.d.
Średnia dla gmin LGD	1076	970	901	678	744	667	b.d.

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminach LGD NASZA KRAJNA rośnie; w okresie 2015-2021 średnio wzrosła ona z poziomu 771 do 884,7, tj. o 14,7%. Jest to postęp zauważalnie większy niż dla województwa kujawsko-pomorskiego, który charakteryzuje się w latach 2015-2020 8,4% wzrostem badanego wskaźnika. Region, który wyróżnia się największą liczbą podmiotów gospodarki narodowej (średnio 1424 w 2021 roku) to Sępólno Krajeńskie, natomiast najmniejszą – gmina Sośno (378 podmiotów); to jednocześnie region, w którym odnotowano najmniejszy wzrost badanego wskaźnika – 7,4%; największy, natomiast, zarejestrowano w gminie Kamień Krajeński (18,4%).

Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	193470	194099	195717	197657	203548	209750	b.d.
Kamień Krajeński	484	488	497	505	532	547	573
Sępólno Krajeńskie	1240	1233	1252	1321	1370	1390	1424
Więcbork	1008	975	1010	1045	1104	1138	1164
Sośno	352	345	344	352	362	367	378
Suma dla gmin LGD	3084	3041	3103	3223	3368	3442	3539

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Mając na uwadze fakt, że liczba nowo zarejestrowanych podmiotów na 10 tysięcy mieszkańców jest ważnym wskaźnikiem rozwoju przedsiębiorczości, warto zwrócić uwagę na wartości umieszczone w tabeli poniżej; średnio w gminach LGD NASZA KRAJNA w 2021 roku zarejestrowano 114 podmiotów – to ponad 18% wzrost w porównaniu z rokiem 2015, kiedy było ich 96. Największą liczbą nowo zarejestrowanych podmiotów na 10 tysięcy mieszkańców może pochwalić się gmina Sępólno Krajeńskie (na 2021 rok było ich 119), natomiast najmniejszą – gmina Sośno (104 podmioty). Jeśli chodzi o największy wzrost badanego wskaźnika, należy wymienić tu gminę Kamień Krajeński – liczba podmiotów wzrosła tu prawie o połowę (z poziomu 79 w 2015 roku do 117 w roku 2021).

Tabela 8. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	131	124	129	148	143	127	b.d.
Kamień Krajeński	79	82	87	72	103	79	117
Sępólno Krajeńskie	108	105	139	155	133	114	119
Więcbork	107	96	126	129	163	115	116
Sośno	91	69	107	131	120	99	104
Średnia dla gmin LGD	96	88	114	98	107	83	114

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Na kapitał społeczny składają się w dużej mierze fundacje, stowarzyszenia oraz organizacje społeczne. Przyglądając się danym umieszczonym w tabeli poniżej można zauważyć, że liczba tego typu organizacji na 10 tysięcy mieszkańców w gminach LGD od 2015 roku rośnie, średnio o 18%. Największy wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tysięcy mieszkańców odnotowano w gminie Więcbork (35,5%) oraz Sępólno Krajeńskie (28,6%), natomiast najmniejszy – w gminie Kamień Krajeński (3%). Gminą, która charakteryzuje się największą liczbą takich organizacji jest Sośno – w 2021 było ich tu 45 na 10 tysięcy ludności.

Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	31	32	34	33	34	35	b.d.
Kamień Krajeński	33	30	34	32	35	34	34
Sępólno Krajeńskie	28	29	32	34	36	36	36
Więcbork	31	33	37	37	37	40	42
Sośno	41	44	43	46	44	47	45
Średnia dla gmin LGD	33	34	36	30	32	32	39

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Liczba bibliotek i ich filii na terenie funkcjonowania LGD NASZA KRAJNA utrzymuje się w latach 2015-2021 na niezmiennym poziomie. W gminach Kamień Krajeński oraz Sępólno Krajeńskie liczba bibliotek wynosi 2, natomiast w gminach Więcbork i Sośno – 3. Jeśli chodzi o czytelnictwo, najwyższym jego poziomem może pochwalić się Sępólno Krajeńskie (104 na 1000 ludności). Niepokojącą tendencją, wartą podkreślenia, jest fakt, że we wszystkich badanych gminach czytelników ubywa; w gminie Więcbork ich liczba zmniejszyła się prawie o połowę (z 136 w 2015 roku do 72 w roku 2021).

Tabela 10. Biblioteki i ich filie

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	421	414	408	405	403	397	3
Kamień Krajeński	2	2	2	2	2	2	2
Sępólno Krajeńskie	2	2	2	2	2	2	2
Więcbork	3	3	3	3	3	3	3
Sośno	3	3	3	3	3	3	3
Średnia dla gmin LGD	2,5	2,5	2,5	2,2	2,4	2	2,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

Na badanym obszarze zauważalnie zmniejsza się liczba osób bezrobotnych — w latach 2015-2021 zaobserwowano spadek tego wskaźnika o ponad 41%. Najbardziej, prawie o połowę, zmniejszyła się liczba osób bez pracy w gminie Sępólno Krajeńskie, w którym, mimo to, jest ich ze wszystkich badanych gmin najwięcej (588 w 2021 roku). Najmniej bezrobotnych jest natomiast w gminie Sośno (245 w 2021 roku), w której odnotowano jednocześnie najmniejszy, ponad 30%, spadek badanego wskaźnika. Łącznie, w gminach LGD NASZA KRAJNA zarejestrowano 1618 osób bez pracy, z czego 623 to mężczyźni, a 995 to kobiety.

Tabela 11. Bezrobotni zarejestrowani ogółem

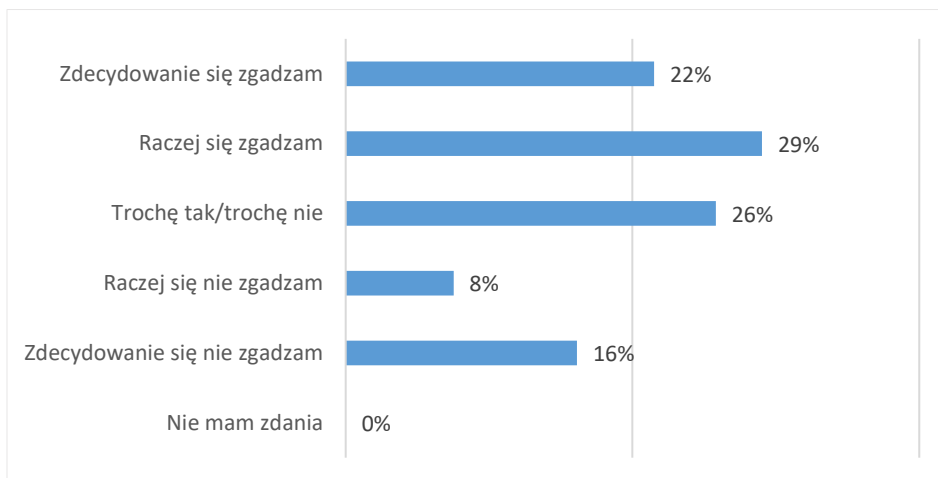
Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
województwo kujawsko-pomorskie	107255	98522	81543	72655	64060	73482	b.d.
Kamień Krajeński	458	426	355	305	288	324	293
Sępólno Krajeńskie	1115	912	779	714	657	713	588
Więcbork	835	806	654	598	536	556	492
Sośno	352	326	283	246	242	240	245
Średnia dla gmin LGD	690	617	517	465	344	366	404

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (dostęp: 30.09.2022)

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

Szala zadowolenia mieszkańców z ich gminy przechyla się nieznacznie ku opinii, że jest to miejsce dobre do życia — nieco ponad połowa ankietowanych zaznaczyła taką odpowiedź, a 22% wszystkich badanych zdecydowanie zgadza się z tym stwierdzeniem. Prawie co czwarty odpowiadający jest przeciwnego zdania, a 26% osób nie potrafi jednoznacznie stwierdzić, czy ich gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogą realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby.

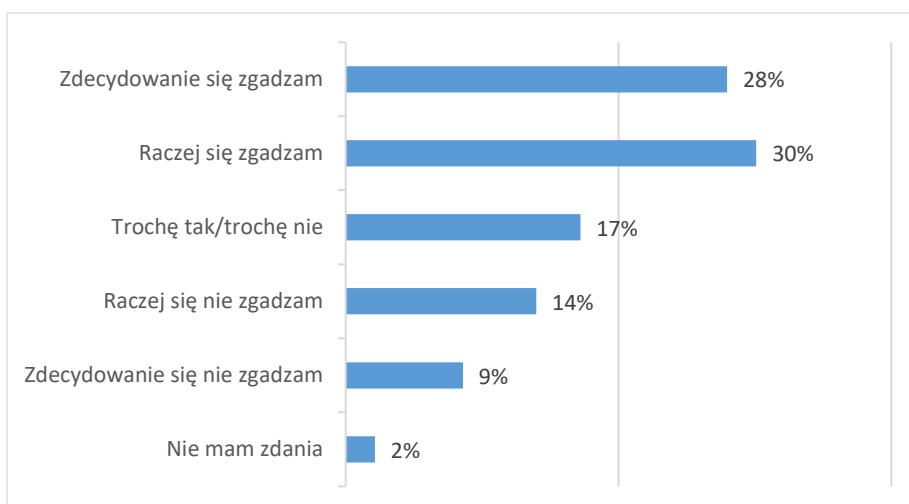
Wykres 1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Źródło: badania własne

Według 58% ankietowanych w ostatnich latach warunki do życia w ich gminie poprawiły się, z czego 28% wszystkich odpowiadających zdecydowanie zgadza się z tym stwierdzeniem. Co czwarty badany twierdzi przeciwnie, a 19% nie zajęło jasnego stanowiska w tej kwestii (odpowiedzi „trochę tak, trochę nie”, „nie mam zdania”).

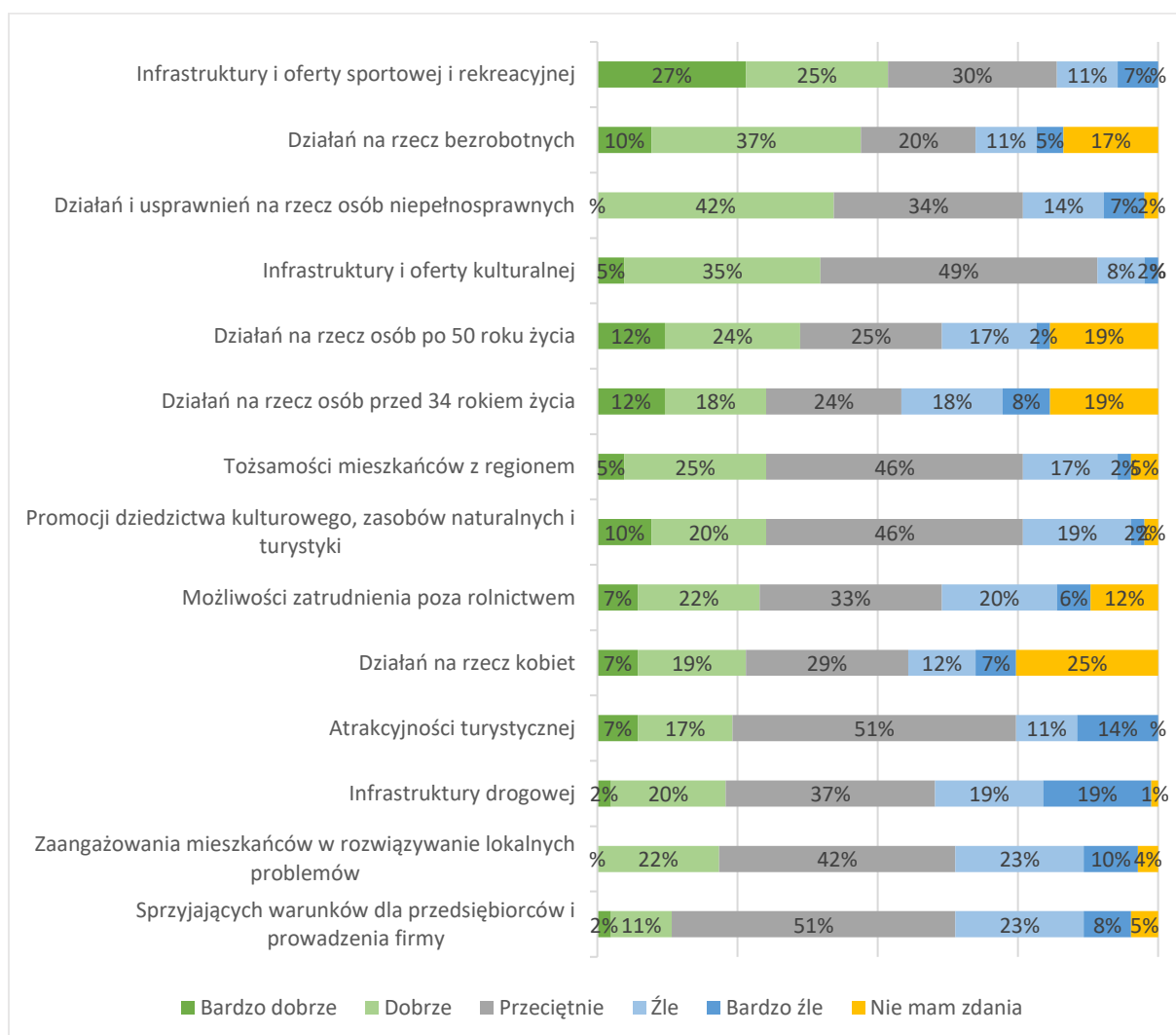
Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Źródło: badania własne

Respondenci poproszeni o ocenę ich gminy na poszczególnych wymiarach, najwyższe noty przyznali infrastrukturze i ofercie sportowej i rekreacyjnej (51,8% głosów). W drugiej kolejności mieszkańcy docenili działania na rzecz osób bezrobotnych (47% wskazań), a podium zamykają działania i usprawnienia na rzecz osób niepełnosprawnych (42,2% odpowiedzi). Obszary, które uzyskały najmniej pozytywnych i zarazem najwięcej negatywnych ocen to: infrastruktura drogowa (odpowiednio 23% i 39%), zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów (21,7% i 33%) oraz sprzyjające warunki dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy (13,3% pozytywnych i 31% negatywnych wskazań). Warto także zwrócić uwagę na fakt, że w wielu kategoriach przeważającą oceną jest ta przeciętna.

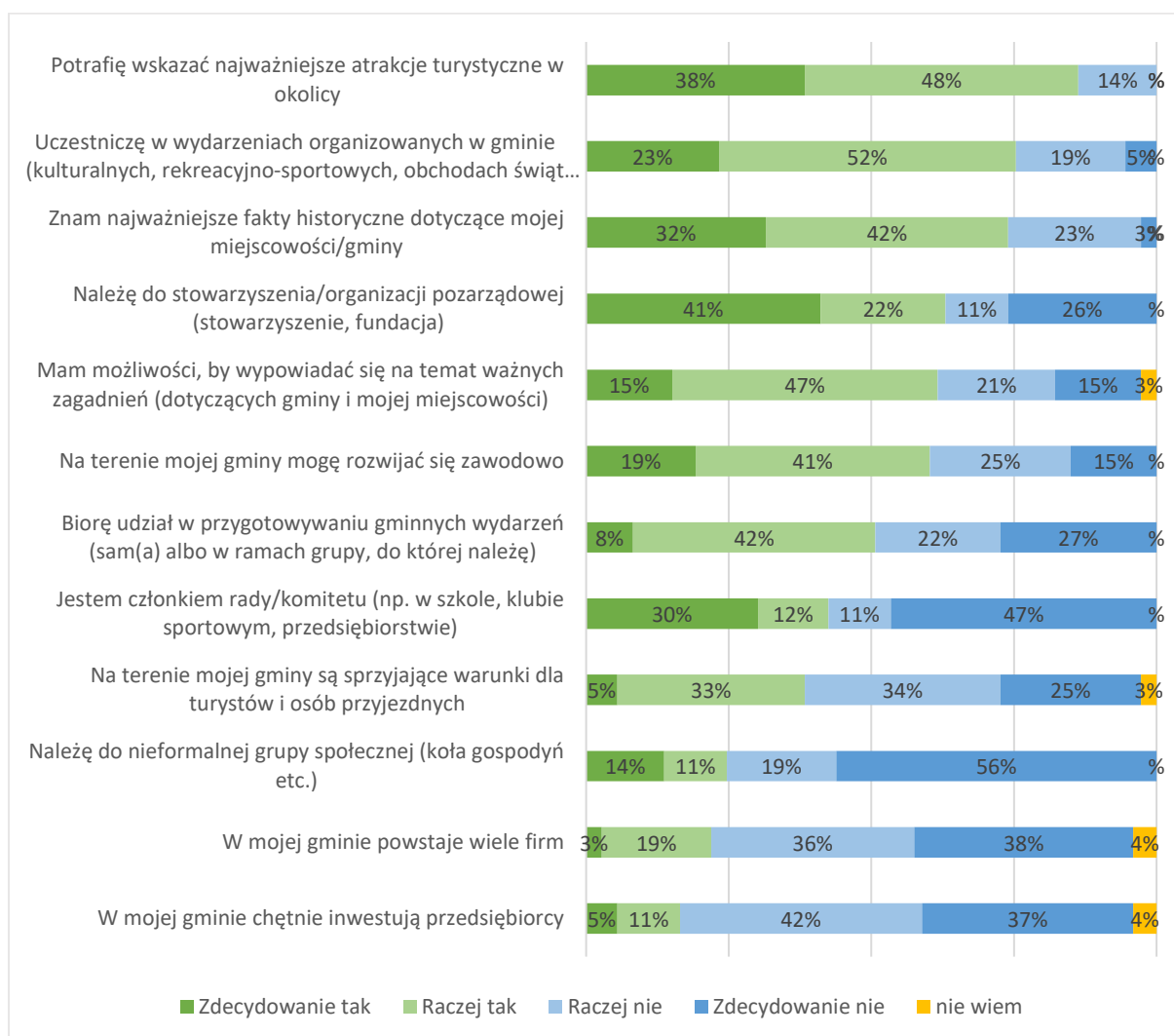
Wykres 3. Ocena gminy na wymiarach

Źródło: badania własne

Wiedza o najważniejszych atrakcjach turystycznych w okolicy, uczestnictwo w wydarzeniach organizowanych w gminie oraz znajomość faktów historycznych o swojej miejscowości to obszary, w których mieszkańcy regionu odnajdują się najlepiej (pozytywnie oceniło je kolejno 86,3%, 75,3% i 74% ankietowanych). Ponad 60% respondentów deklaruje, że należy do stowarzyszenia lub organizacji pozarządowej, że może rozwijać się zawodowo na terenie gminy oraz ma możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień. Najstabilniej angażujące są obszary związane z przedsiębiorczością — 79% badanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że w ich gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy, a 74% — że na terenie gminy powstaje wiele firm. ¼ ankietowanych nie należy ponadto do żadnej nieformalnej grupy społecznej.

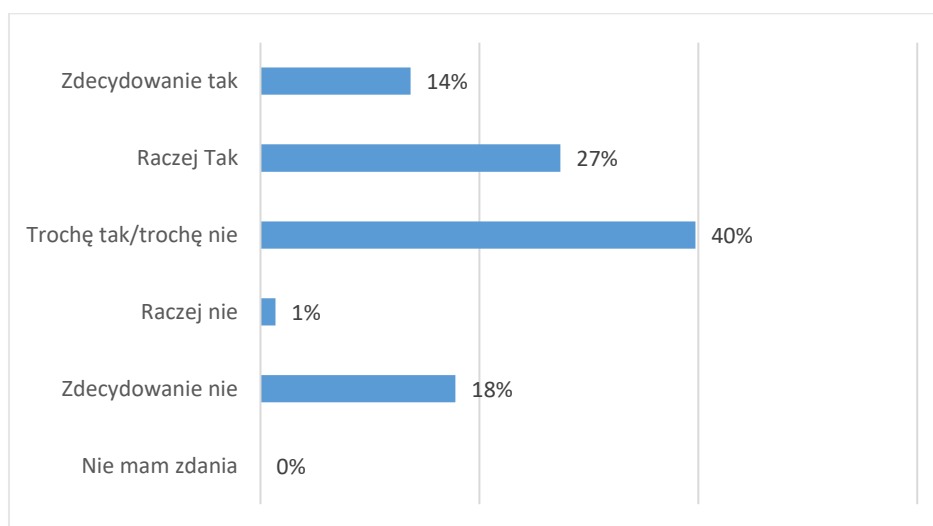
Wykres 4. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy

Źródło: badania własne

Zdania ankietowanych na temat zadowolenia z warunków życia w gminie rozkładają się niemal po równo pomiędzy odpowiedziami pozytywnymi — 41% głosów „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak”, co tymi neutralnymi — 40% głosów „trochę tak, trochę nie”. Z warunków życia panujących w gminie nie jest zadowolonych 19% respondentów.

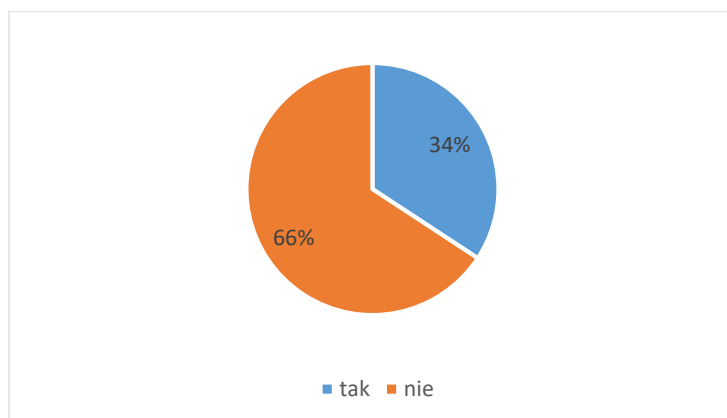
Wykres 5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Źródło: badania własne

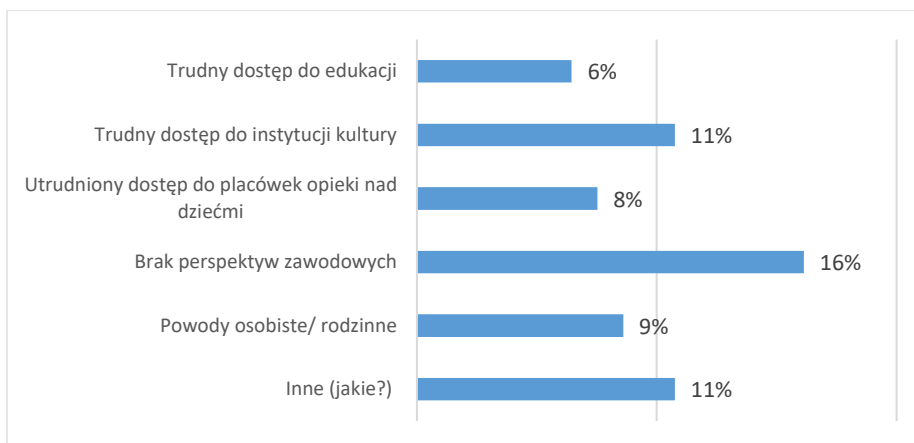
Prawie 35% ankietowanych rozważa zmianę miejsca zamieszkania. Brak perspektyw zawodowych oraz trudny dostęp do instytucji kultury to główne uzasadnienia takich rozważań. Poza powodami osobistymi, w dalszej kolejności odpowiadający wymieniają utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi oraz trudny dostęp do edukacji.

Wykres 6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Źródło: badania własne

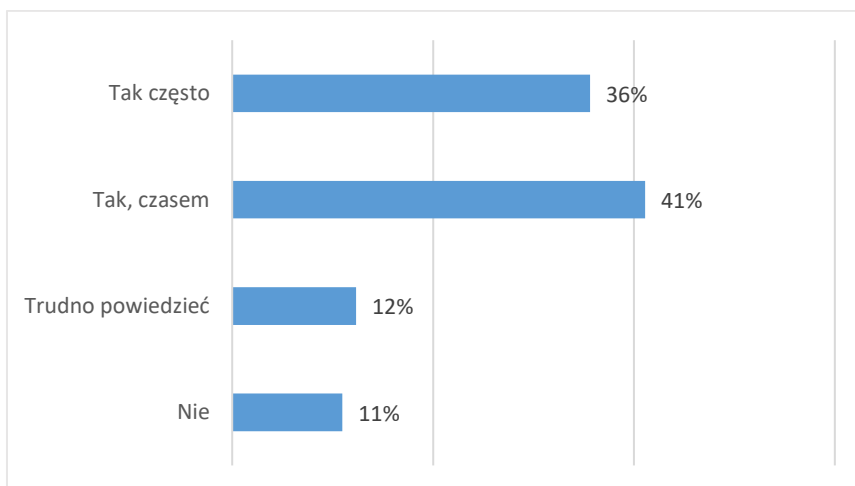
Wykres 7. Powody zmiany miejsca zamieszkania

Źródło: badania własne

77% badanych począwszy od 2016 roku osobiście korzystało z infrastruktury, obiektów finansowanych ze środków unijnych, z czego 36% wszystkich odpowiadających korzystało z nich często. 11% zaznaczyło odpowiedź przeczącą, a 12% — „trudno powiedzieć”.

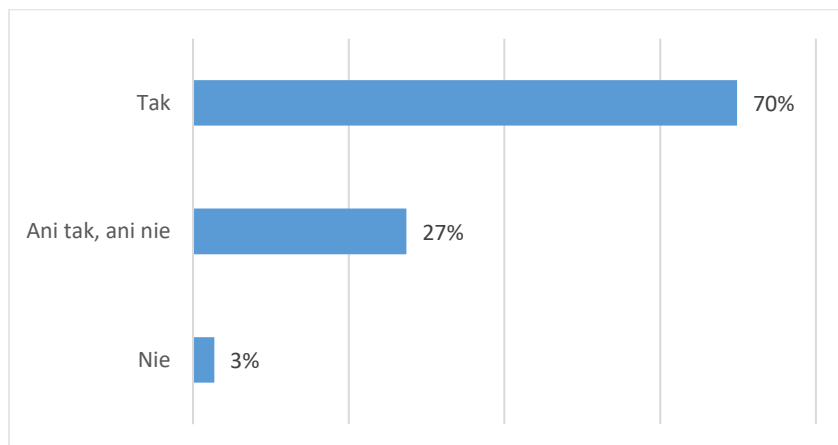
Wykres 8. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Większość badanych (70%) deklaruje, że projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców. Odpowiedzi neutralnej udzieliło 27% osób, a zaledwie 3% twierdzi, że projekty te nie interesują mieszkańców.

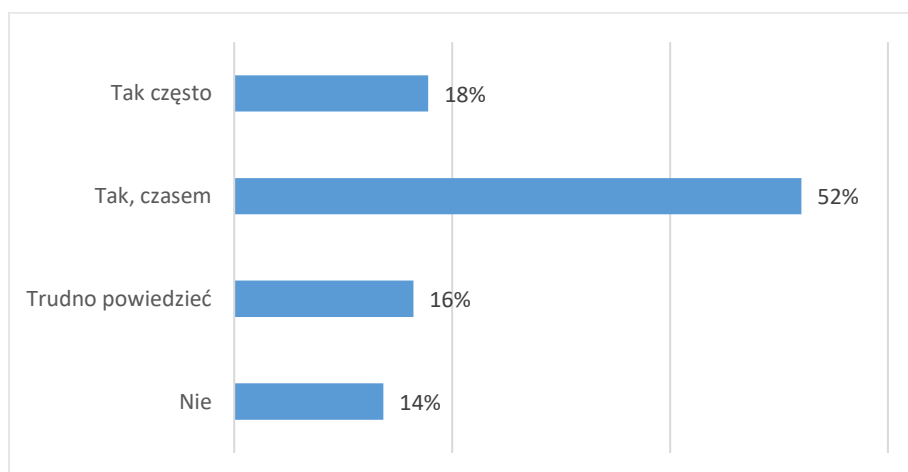
Wykres 9. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Ze szkoleń, spotkań, festynów finansowanych ze środków unijnych korzystało od 2016 roku 70% badanych. Trudności z wypowiedzeniem się w tej kwestii ma 16% ankietowanych, natomiast 14% przyznaje, że nie korzystało z wyżej wymienionych projektów.

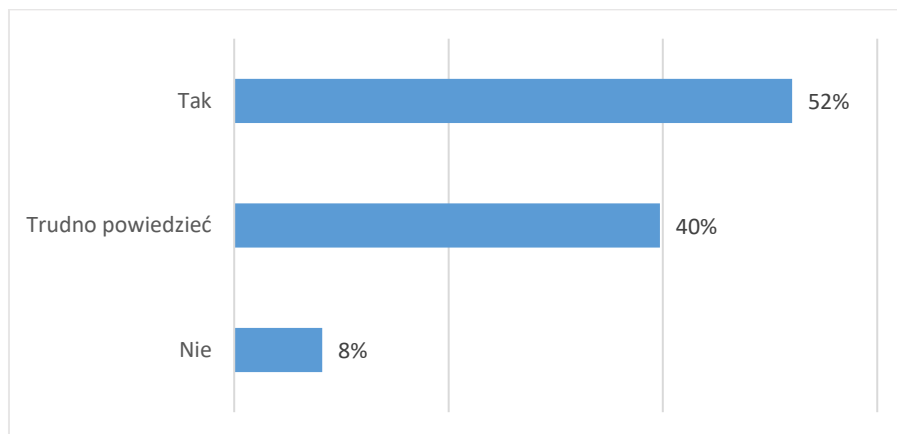
Wykres 10. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Źródło: badania własne

Nieco ponad połowa odpowiadających uważa, że szkolenia, spotkania i festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców, podczas gdy zaledwie 8% osób twierdzi przeciwnie. Aż 40% respondentów zaznaczyła odpowiedź „trudno powiedzieć”.

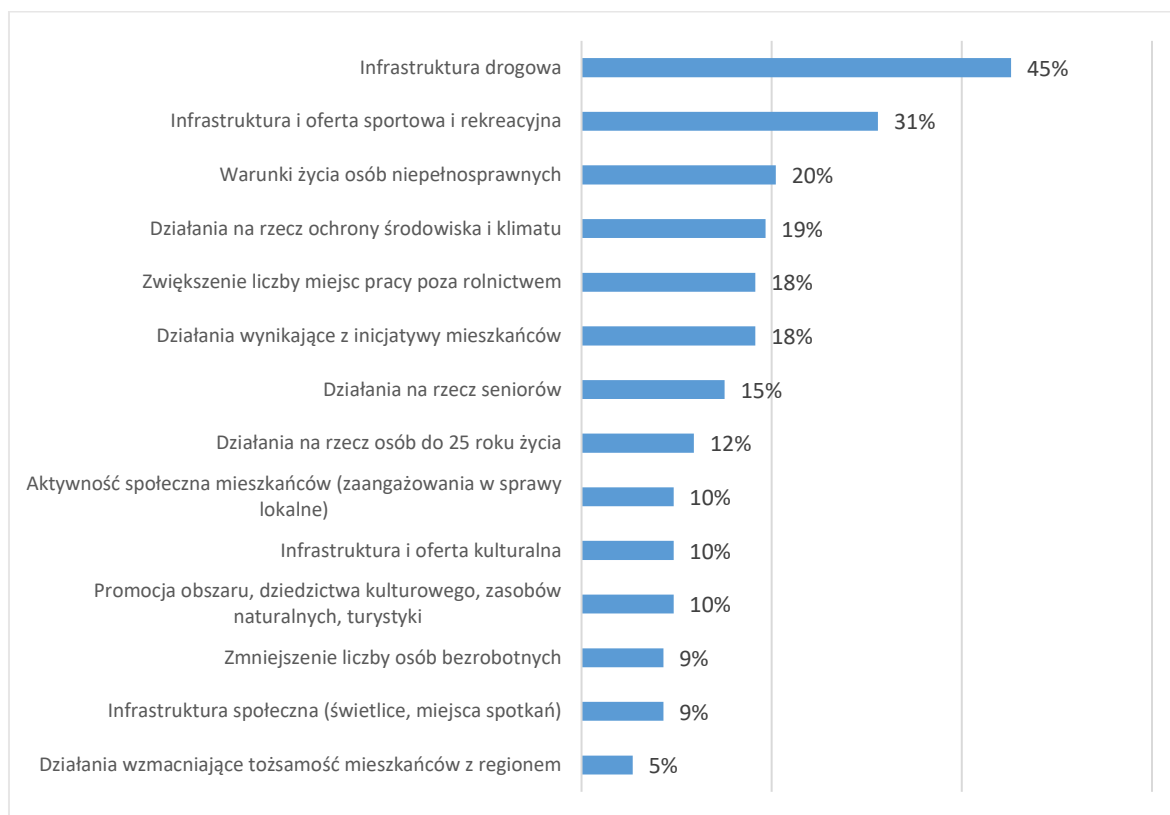
Wykres 11. Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Źródło: badania własne

Infrastruktura drogowa to obszar, który — zdaniem 45% ankietowanych — najbardziej potrzebuje wsparcia finansowego. Gdyby to od mieszkańców zależało, na co przeznaczyć dodatkowe środki w gminie, w drugiej kolejności przekazaliby je na infrastrukturę i ofertę sportową i rekreacyjną (31%); co piąty badany uważa, że powinno dofinansować się warunki życia osób niepełnosprawnych. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem oraz działania wynikające z inicjatywy mieszkańców to obszary, na które przeznaczyłoby dodatkowe środki 18% odpowiadających. Najmniejszym zainteresowaniem w tej kwestii cieszy się infrastruktura społeczna oraz zmniejszenie liczby osób bezrobotnych (oba obszary otrzymały po 9% wskazań), a także działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem (5% wskazań).

Wykres 12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?

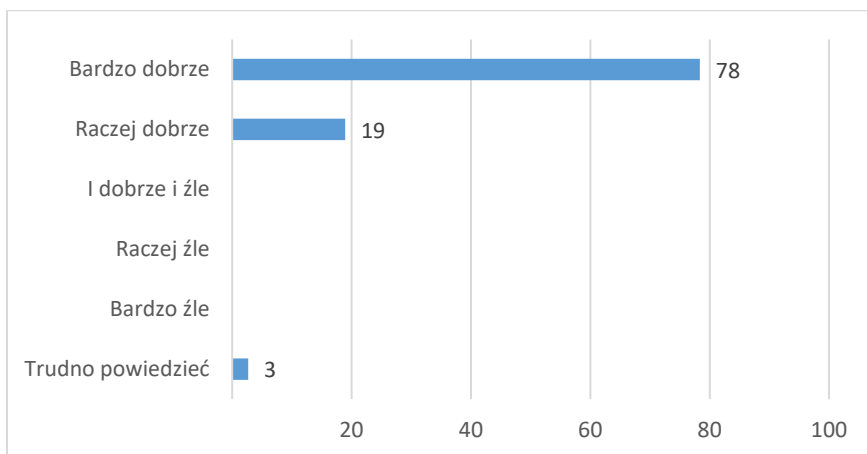
Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

Respondenci bardzo pozytywnie oceniają funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania; spośród wszystkich odpowiedzi, znalazło się jedynie 2,7% osób, które miały trudności z wypowiedzeniem się w tej kwestii — pozostali przyznali LGD oceny bardzo dobre (78,4%) i raczej dobre (19%).

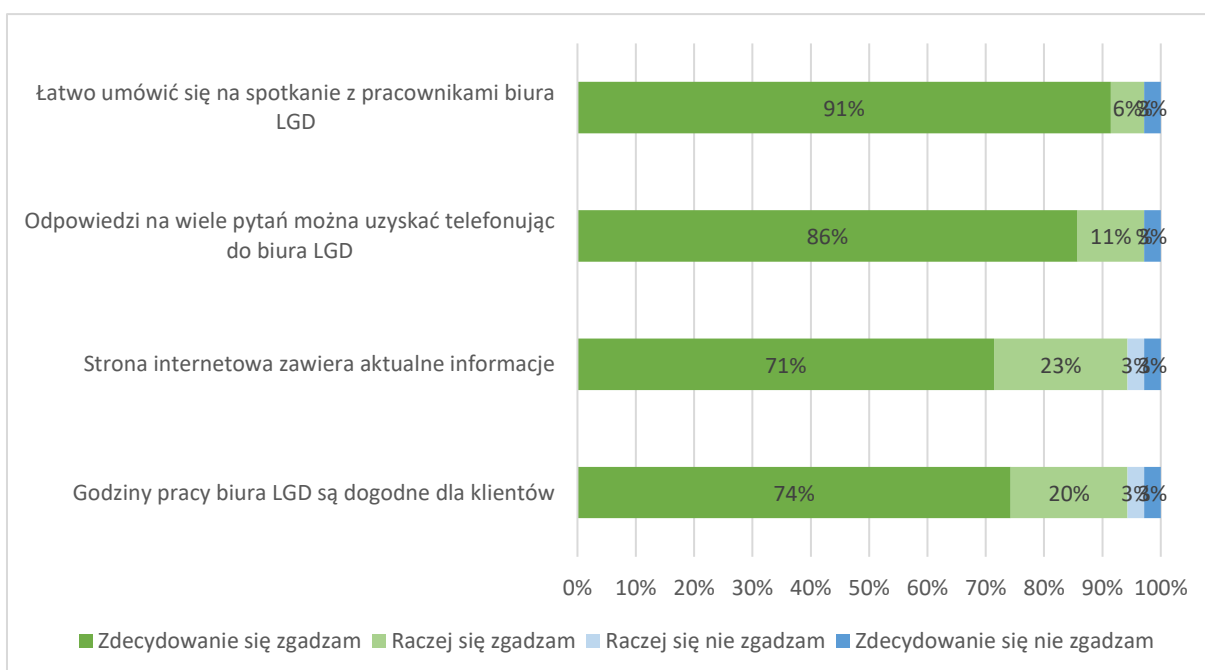
Wykres 13. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Jeśli chodzi o funkcjonowanie biura LGD, ankietowani ocenili je bardzo dobrze — aż 97% badanych stwierdziło, że łatwo jest umówić się na spotkanie z jego pracownikami oraz że odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do Biura. Godziny pracy biura LGD są dogodne dla klientów, a strona internetowa zawiera aktualne informacje — takiego zdania jest 94% odpowiadających. Po 3% respondentów zdecydowanie nie zgadza się z wyżej wymienionymi тезami.

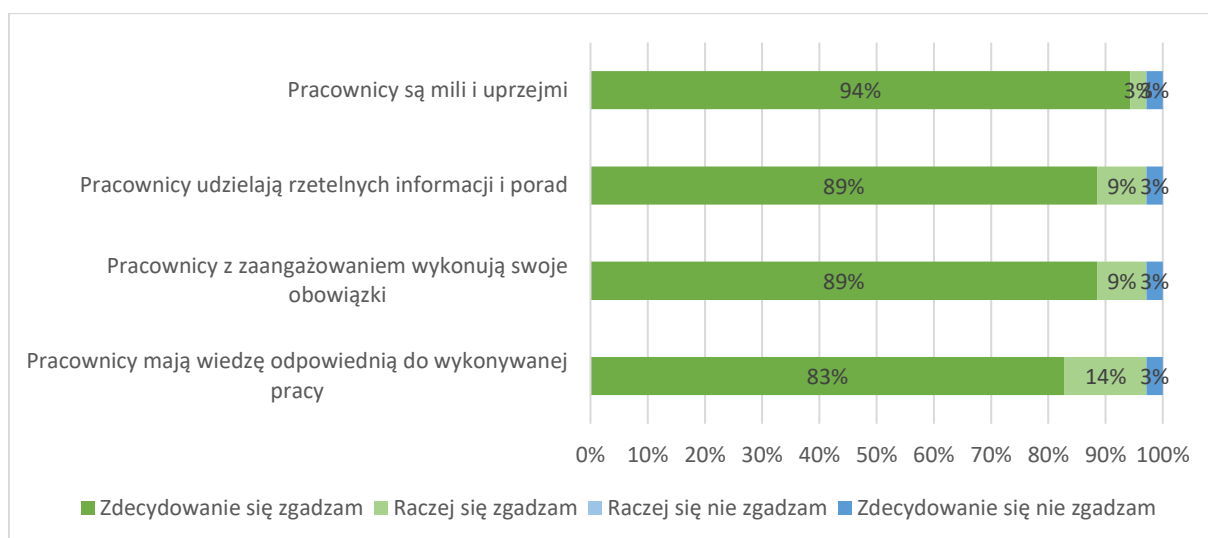
Wykres 14. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Źródło: badania własne

Ankietowani jednogłośnie twierdzą, że pracownicy Biura są mili i uprzejmi (94% zdecydowanie pozytywnych odpowiedzi), udzielają rzetelnych informacji i porad, z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki (oba obszary otrzymały po 89% zdecydowanie pozytywnych odpowiedzi) oraz że mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy (83% głosów). Także w tym przypadku, po 3% respondentów zdecydowanie nie zgadza się z tymi stwierdzeniami.

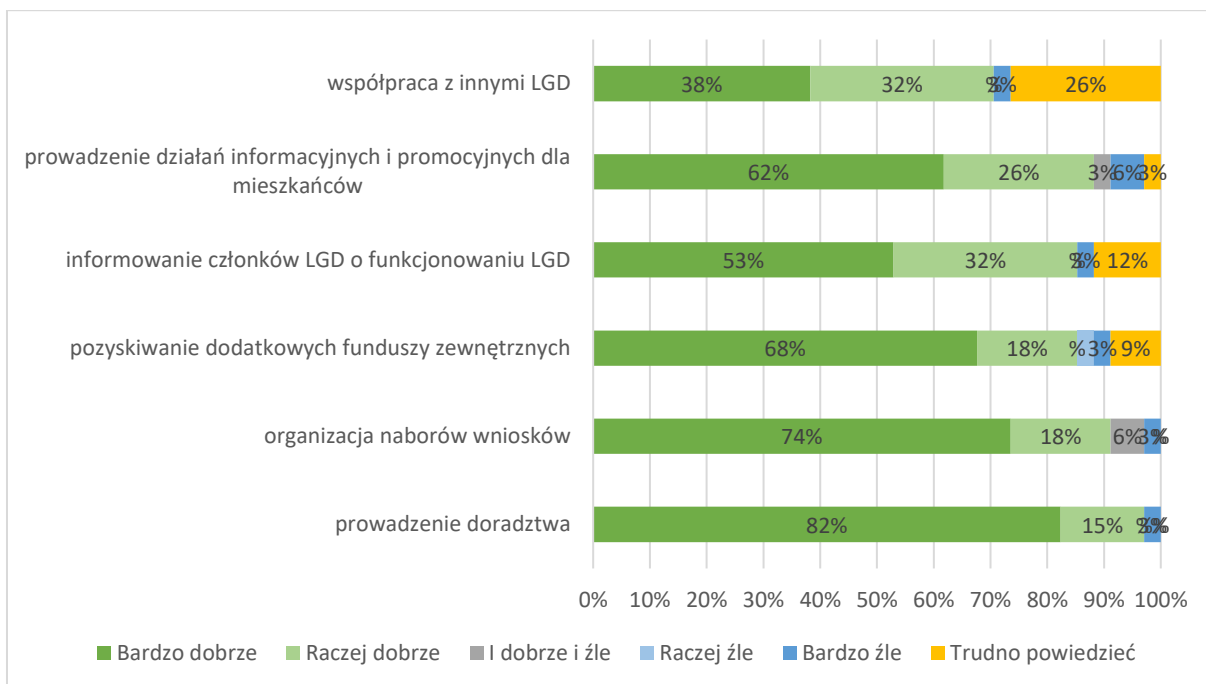
Wykres 15. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Źródło: badania własne

Ze szczegółowej oceny biura LGD wynika, że ankietowani najlepiej oceniają prowadzenie doradztwa (97% pozytywnych głosów) oraz organizację naborów wniosków (91% pozytywnych wskazań). 85% respondentów przyznało dobre i bardzo dobre noty pozyskiwaniu dodatkowych funduszy zewnętrznych oraz informowaniu członków LGD o funkcjonowaniu Stowarzyszenia. Współpraca z innymi LGD otrzymała od badanych najmniej pozytywnych głosów i jednocześnie najwięcej odpowiedzi "trudno powiedzieć", co może sugerować małe rozeznanie mieszkańców w tym temacie.

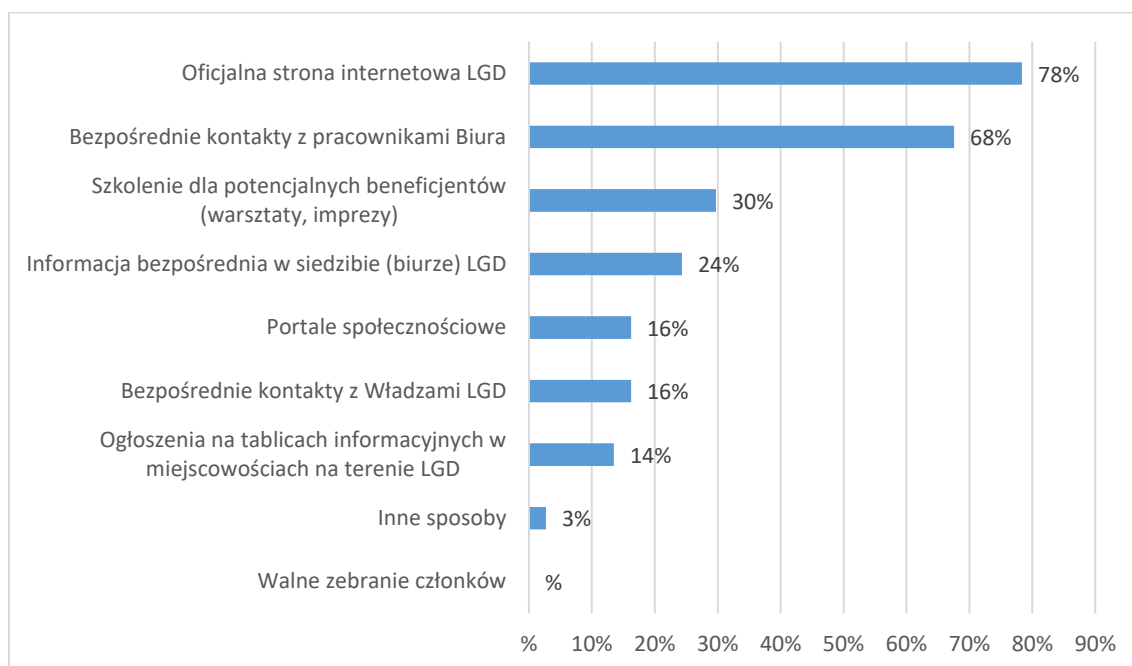
Wykres 16. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach

Źródło: badania własne

Jako główne źródło informacji dotyczących funkcjonowania LGD badani wskazują oficjalną stronę internetową Stowarzyszenia (78% odpowiedzi). 68% głosów przypadło bezpośrednim kontaktom z pracownikami Biura. Podium zamyka szkolenie dla potencjalnych beneficjentów, które wskazało 30% ankietowanych. Walne zebranie członków nie jest rezerwuarem informacji dla lokalnej społeczności.

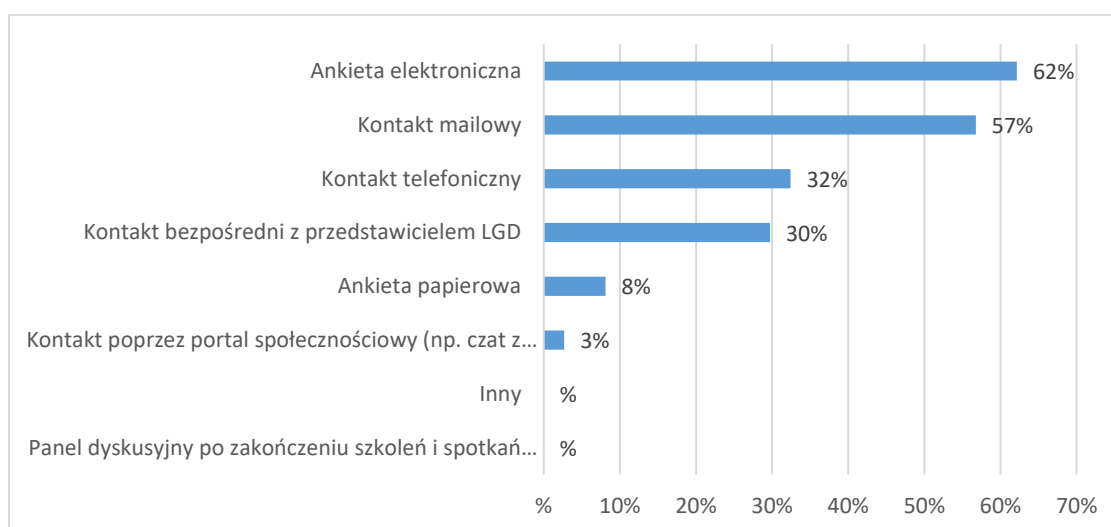
Wykres 17. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?

Źródło: badania własne

Ankieta elektroniczna to najbardziej odpowiedni kanał przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD — takiej opinii jest 62% respondentów. Ponad połowa ankietowanych wskazuje na kontakt mailowy, a 32% — na ten telefoniczny. Małym zainteresowaniem w tej kwestii cieszy się kontakt poprzez portal społecznościowy (3% głosów), natomiast panelu dyskusyjnego po zakończeniu szkoleń i spotkań nie wybrał żaden odpowiadający.

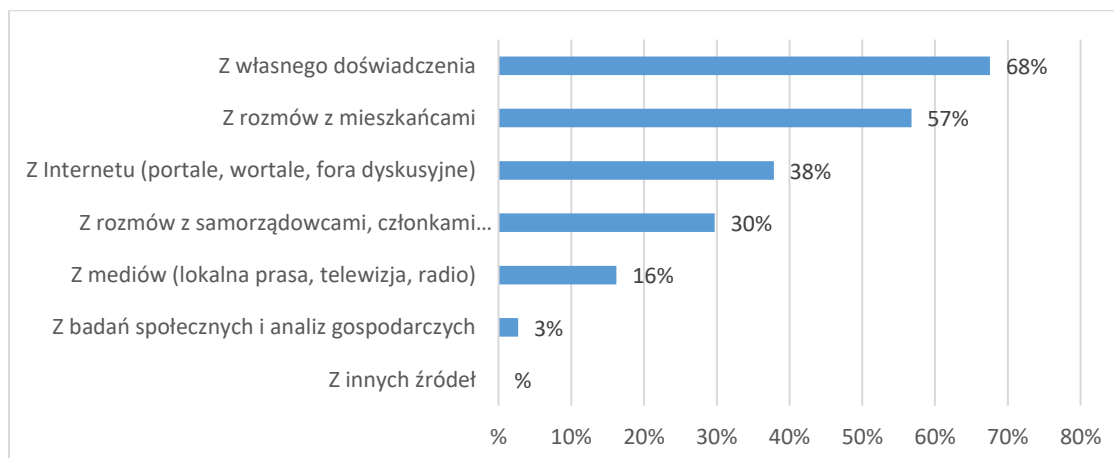
Wykres 18. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?

Źródło: badania własne

68% odpowiadających informacje o potrzebach mieszkańców czerpie z własnego doświadczenia, a 57% — z rozmów z mieszkańcami. Internet to wiarygodne źródło takich informacji dla 38% ankietowanych. Badania społeczne i analizy gospodarcze to narzędzia, z których korzysta zaledwie 3% respondentów, aby dowiedzieć się o potrzebach lokalnej społeczności.

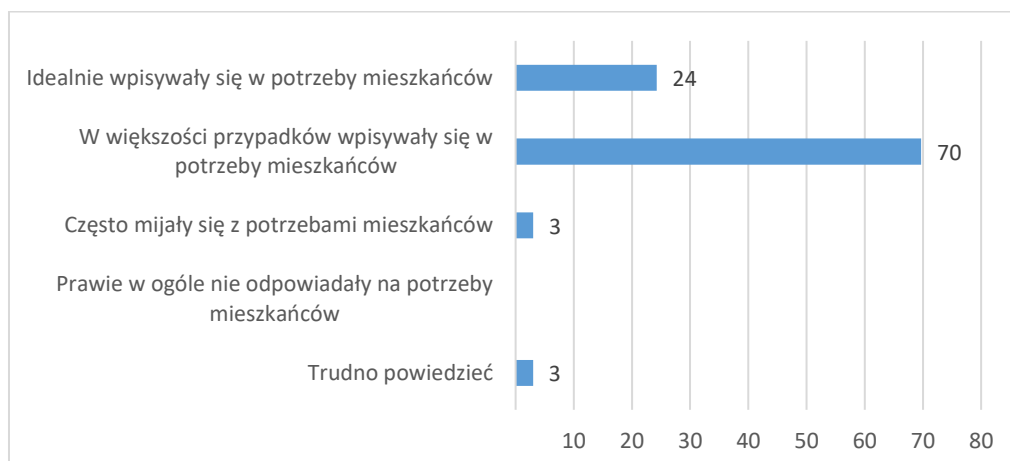
Wykres 18. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?

Źródło: badania własne

Zdecydowana większość badanych twierdzi, że nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców, z czego prawie co czwarty ze wszystkich odpowiadających uważa, że wpisywały się one w ich potrzeby idealnie. 3% osób jest zdania, że nabory wniosków często mijały się z potrzebami lokalnej społeczności i taki sam odsetek badanych nie potrafi udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

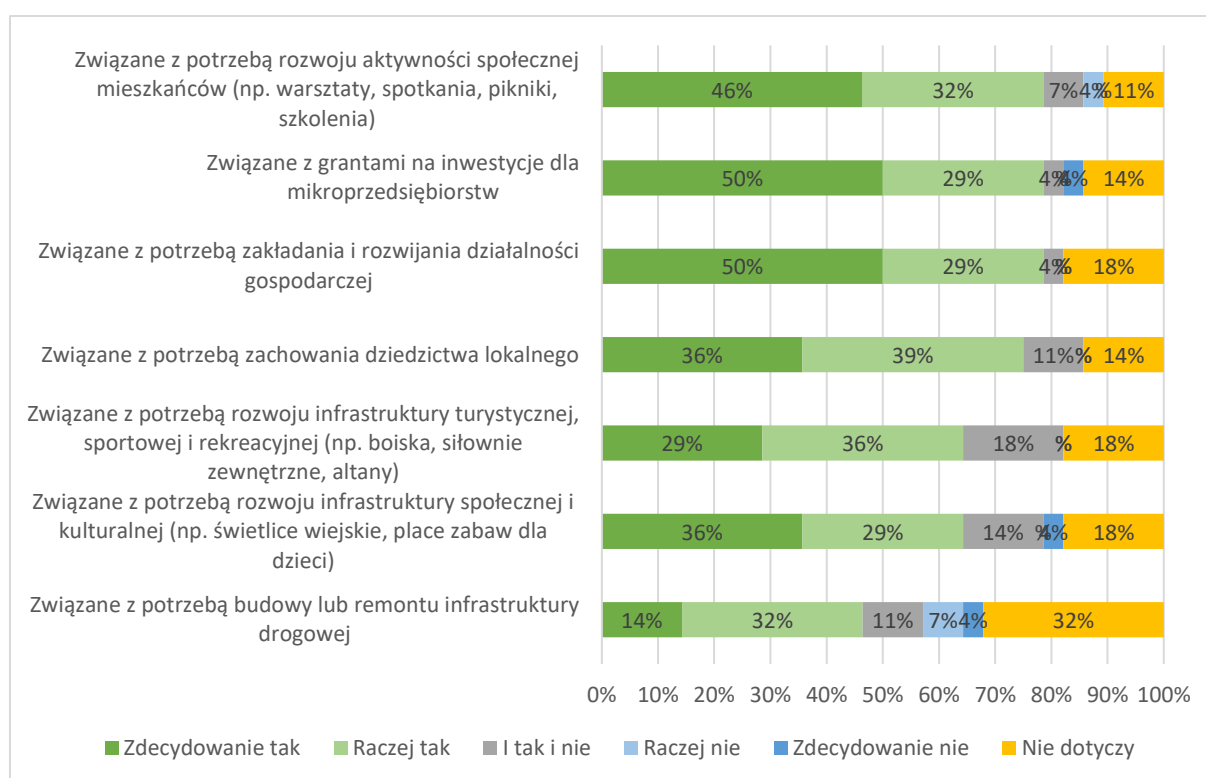
Wykres 19. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Źródło: badania własne

Zdaniem badanych realizowane w LGD nabory wniosków najbardziej przyczyniły się do rozwiązania problemów społecznych związanych z potrzebą promocji obszaru objętego LSR – takiej odpowiedzi udzieliło 92,9% ankietowanych. Wysoko został oceniony również obszar związany z aktywizacją osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (85,7% wskazań). 78,6% osób przyznaje, że nabory wniosków pomogły w kwestii rozwoju aktywności społecznej mieszkańców, grantów na inwestycje dla mikroprzedsiębiorstw oraz potrzeby zakładania i rozwijania działalności gospodarczej. Według badanych nabory wniosków najmniej przyczyniły się do poprawy sytuacji infrastruktury drogowej.

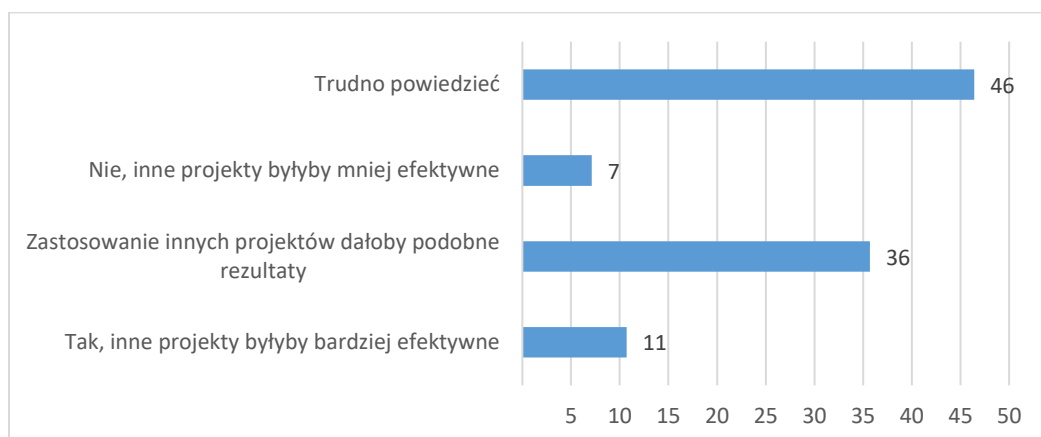
Wykres 20. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z:

Źródło: badania własne

Odpowiedź na pytanie, czy za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty sprawiła respondentom trudność — 10% uważa, że inne projekty byłyby bardziej efektywne, 7% — że mniej, a 35,7% — że zastosowanie ich dałoby podobne rezultaty. Najwięcej ankietowanych zdecydowało się na odpowiedź „trudno powiedzieć” (46% głosów).

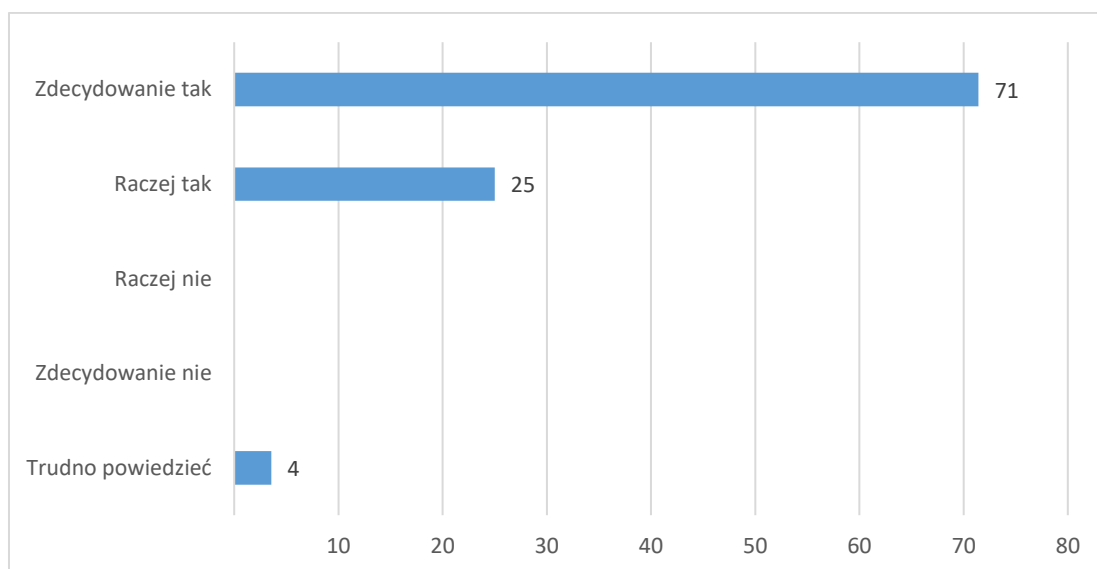
Wykres 21. *Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?*

Źródło: badania własne

Z wyjątkiem 3,5% ankietowanych, którzy nie potrafili jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, czy ich zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie LSR zostały wydane efektywnie, pozostali odpowiedzieli twierdząco, z czego co czwarty ze wszystkich badanych uważa, że pieniądze te raczej zostały wydane z korzyścią dla społeczności.

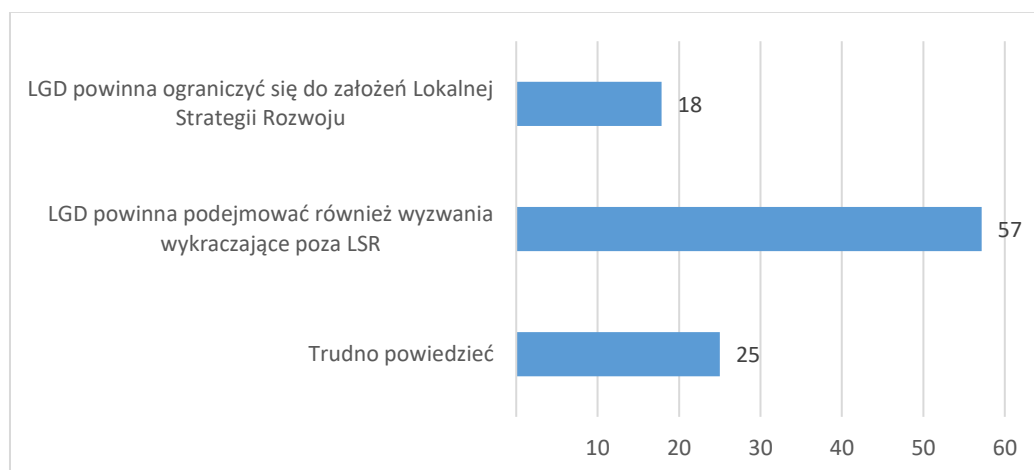
Wykres 22. *Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?*

Źródło: badania własne

57% respondentów jest zdania, że Lokalna Grupa Działania powinna podejmować działania wykraczające poza LSR, 17% osób uważa, że LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju, a co czwarty ankietowany nie ma zdania w tej sprawie.

Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Źródło: badania własne

Doradztwo biura LGD

Stowarzyszenie NASZA KRAJNA prowadzi stałe doradztwo w swojej siedzibie. W latach 2016 – 2021 LGD udzieliła 1912 usług doradczych, w tym 1223 osobom fizycznym. Z łącznej liczby podmiotów które skorzystały z doradztwa, 153 (8%) zawarło umowę o przyznaniu pomocy. Wśród osób, którym świadczone było doradztwo lub udzielane były informacje na temat realizowanej Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność przeprowadzono badanie telefoniczne (10% losowo wybranych osób). Uzyskane informacje wskazują na wysoką ocenę świadczonych usług, najwyższe oceny 5,9 w skali 6-stopniowej otrzymało pytanie o poziom obsługi (uprzejmość, życzliwość, dostępność, chęć udzielenia pomocy). Dodatkowo wyniki ankiet wskazują, że najczęstszym źródłem informacji o działalności LGD byli znajomi, prasa oraz strona internetowa Stowarzyszenia.

Tabela 12. Doradztwo w liczbach

Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	Ogółem	Osoby fizyczne	Instytucje	Liczba podmiotów, które złożyły wnioski o przyznanie pomocy	Liczba podmiotów, które zawarły umowę o przyznaniu pomocy
2016	53	46	7	0	0

2017	132	122	10	26	0
2018	282	216	19	42	18
2019	420	254	34	54	22
2020	491	257	36	54	38
2021	534	328	40	113	75
suma	1912	1223	146	289	153

Źródło: dane LGD

Plan komunikacji i plan szkoleń

Zgodnie z planem szkoleń realizowano tylko szkolenia dla pracowników i Rady Decyzyjnej. Szkolenia dotyczyły zasad wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR), wypełniania dokumentacji aplikacyjnej i rozliczeniowej, wyboru projektów do dofinansowania, diagnozowania potrzeb klienta z elementami skutecznej komunikacji i budowania asertywności w relacjach z klientami. Dodatkowo pracownicy i członkowie Rady LGD nabywali kompetencje w zakresie oceny formalnej wniosków ze szczególnym naciskiem na weryfikację biznesplanów i dokumentacji technicznej projektów inwestycyjnych, w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii oraz wdrażania projektów grantowych.

W latach 2016 – 2021 zorganizowano 13 szkoleń dla 68 pracowników i Rady LGD.

Tabela 13. Szkolenia

	Liczba szkoleń	Liczba godzin szkoleniowych	Liczba osób
2016	4	40	33
2017	2	bd	4
2018	3	18	18
2019	2	16	3
2020	1	8	2
2021	1	8	8
suma	13	90	68

Źródło: dane LGD

Celem działań komunikacyjnych w LGD jest wspieranie realizacji celów i wskaźników określonych w LSR przez zachęcenie beneficjentów, potencjalnych beneficjentów oraz

mieszkańców obszaru LGD do korzystania z Funduszy Europejskich dzięki dostarczeniu im informacji niezbędnych w procesie ubiegania się o środki unijne, motywowanie projektodawców i edukowanie w obszarze właściwej realizacji projektów oraz upowszechnianie efektów wykorzystania Funduszy Europejskich na obszarze LGD. System dostępu do informacji jest zdywersyfikowany tak, by zapewnić możliwość dotarcia do informacji na wiele sposobów zarówno pod względem formy, treści jak i zasięgu. Dzięki temu informacja dociera w sposób wielokanałowy. LGD wykorzystuje następujące kanały komunikacji: stronę internetową Stowarzyszenia, kontakt z pracownikiem Biura LGD, materiały informacyjne i promocyjne, ulotki, broszury, instrukcje, konferencje i szkolenia, poczta elektroniczna.

Stowarzyszenie skrupulatnie w cyklach półrocznych monitoruje realizację Planu Komunikacji. W ostatnim okresie rozliczeniowym II pół. 2021 LGD opracowało i wydało 2 "Biuletyny" (wydane 30.09.2021 r., 30.12.2021 r.) informacyjne na temat działalności LGD, realizacji LSR, konkursach i realizowanych projektach. „Biuletyn” dedykowany jest mieszkańcom obszaru objętego LSR. Wydawnictwo do odbiorców trafia jako wkładka do lokalnego tygodnika "Wiadomości Krajeńskie", które mają nakład 4500 egzemplarzy. Łącznie w okresie 2016 - 2021 ukazało się 23 wydania „Biuletynu”. Tygodnik "Wiadomości Krajeńskie" ma zasięg powiatu sępoleńskiego, podobnie jak LSR. Stowarzyszenie szacuje, że z każdym biuletynem zapoznaje się około 50% czytelników. W "Wiadomościach Krajeńskich" ukazało się ogłoszenie o szkoleniu dla potencjalnych wnioskodawców oraz o naborze wniosków w konkursie 2/2021 na projekty grantowe w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na rozwój mikro i małych przedsiębiorstw oraz w późniejszym terminie ogłoszenie o szkoleniu dla potencjalnych wnioskodawców oraz konkursach 3/2021, 4/2021 i 5/2021 na projekty grantowe finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego mające na celu aktywizację osób wykluczonych. W sumie ukazało się 19 artykułów w prasie lokalnej. LGD zorganizowała 2 wydarzenia (2 poł. 2021) w trakcie których co najmniej 50 osób zostało poinformowanych o działaniach LGD w tym związanych z przedsiębiorczością. Osoby zainteresowane realizacją LSR korzystają z informacji udzielanych bezpłatnie przez pracowników biura. Informacja przyczynia się do podniesienia wiedzy korzystających z porad biura oraz przygotowania dobrej jakości dokumentacji naborowej. Liczba osób pozytywnie oceniających jakość świadczonych usług to powyżej 80%. LGD drukuje ulotki informacyjne, tematyczne ze szczegółowym opisem zasad udzielenia dofinansowania na premie na rozpoczęcie działalności gospodarczej, granty dla przedsiębiorców oraz na projekty w grantowe w ramach EFS. Ulotki rozdawane były w biurze LGD, część ulotek przekazano samorządom. Łącznie w okresie 2016 – 2021 wydano 2 970 ulotek. W II poł. 2021 odbyły się warsztaty dla potencjalnych beneficjentów pt. „Projekty grantowe na wsparcie inwestycyjne mikro i małych przedsiębiorstw - projekty inwestycyjne poprawiające konkurencyjność przedsiębiorstwa, związane z unowocześnianiem sposobu działania jak i oferty”. Zadaniem szkolenia było przygotowanie potencjalnych beneficjentów zainteresowanych uzyskaniem wsparcia w postaci grantu na rozwój firmy. W szkoleniu wzięło

udział 37 osób. Beneficjenci wypełnili test badający podstawową wiedzę i kompetencje z zakresu szkolenia przed rozpoczęciem szkolenia i po jego zakończeniu. Analiza wyników testu wskazuje na wzrost wiedzy i kompetencji u ponad 80% uczestników. Odbyły się warsztaty dla potencjalnych beneficjentów pt. „Zasady naboru projektów grantowych ze środków EFS, realizowanych w formule Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność”. Zadaniem szkolenia było przygotowanie potencjalnych beneficjentów - zainteresowanych uzyskaniem wsparcia na projekty grantowe skierowane do osób wykluczonych. W szkoleniu wzięło udział 18 osób. Beneficjenci wypełnili test badający podstawową wiedzę i kompetencje z zakresu szkolenia przed rozpoczęciem szkolenia i po jego zakończeniu. Analiza wyników testu wskazuje na wzrost wiedzy i kompetencji u ponad 80% uczestników. Łącznie od 2016 przeprowadzono 25 szkoleń i warsztatów. W drugiej części 2021 roku przeprowadzono również badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy ma na celu poprawę jakości świadczonego doradztwa. Raport z badania wesprze proces realizacji LSR i wskaże obszary, które należy zweryfikować i dokonać w nich modyfikacji. Należy również podkreślić, że stale funkcjonuje strona internetowa, od 2016 do 2021 roku wg miar google analytics na stronę weszło ponad 80 tysięcy osób. Łączna liczba imprez, wydarzeń, wyjazdów studyjnych w okresie 2016 – 2021 wyniosła 49 sztuk.

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

Lokalna Grupa Działania NASZA KRAJNA liczy 52 członków (w tym 20 mieszkańców, 14 reprezentujących sektor gospodarczy, 12 sektor społeczny i 6 publiczny).

W latach 2016 – 2021 czteroosobowy Zarząd spotkał się 40 razy. Odbyło się 10 spotkań Walnego Zgromadzenia Członków, w tym spotkania sprawozdawcze oraz sprawozdania dotyczące zmian w LSR i załącznikach i w związku z wyborami uzupełniającymi do Rady Decyzyjnej. Jedenastoosobowa Rada Decyzyjna spotykała się 26 razy.

Tabela 14. Funkcjonowanie organów

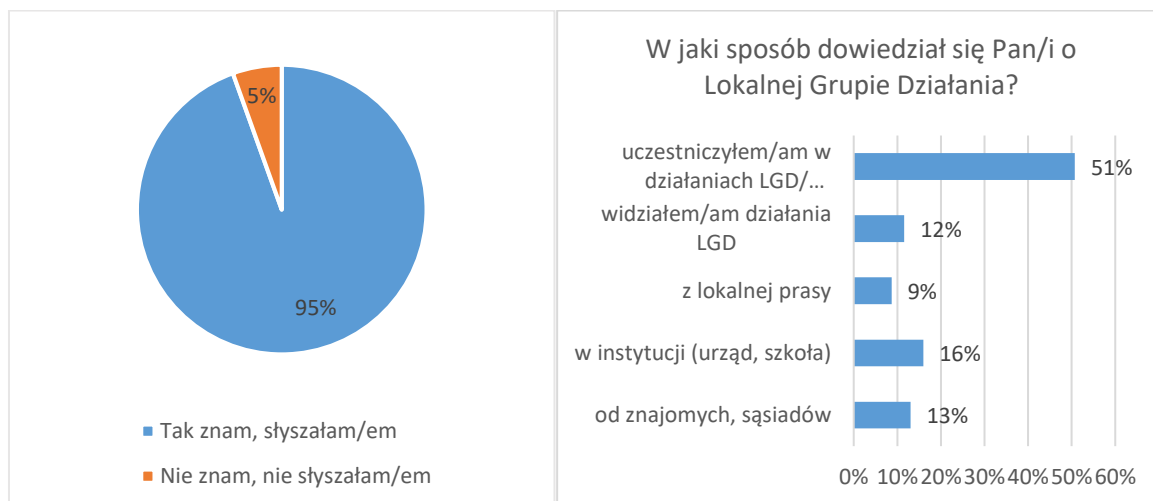
	Posiedzenia Zarządu LGD	Posiedzenia Rady LGD	WZC
2016	11		3
2017	5	5	2
2018	8	3	2
2019	5	5	1
2020	6	6	1
2021	5	7	1
suma	40	26	10

Źródło: dane LGD

Rozpoznawalność LGD

Prawie wszyscy ankietowani mieszkańcy zadeklarowali znajomość Stowarzyszenia NASZA KRAJNA. Ponad połowa tych, którzy znają LGD dowiedziała się o niej uczestnicząc w działaniach inicjowanych przez Stowarzyszenie. Innymi źródłami informacji o LGD są instytucje znajomi i sąsiedzi oraz lokalna prasa.

Wykres 24. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania Stowarzyszenie NASZA KRAJNA ?

Źródło: badania własne

Inne działania LGD

LGD dwukrotnie w ramach wizyt studyjnych odwiedziło Hiszpanię (Andaluzja i Kantabria), celem wsparcia przedsiębiorczości i budowania marki regionu. Obie wizyty zorganizowała KSOW w Toruniu. W ramach promocji obszaru NASZA KRAJNA gościła przedstawicieli LGD z terenu województwa kujawsko – pomorskiego oraz delegację z Włoch, z regionu Trydent – Górna Adyga. Celem było zapoznanie uczestników z działalnością podmiotów ekonomii społecznej oraz rozmowy o międzyregionalnej współpracy.

W ramach projektów innych niż zapisane w Strategii w 2016 roku został przeprowadzony Piknik Leader. Celem było zaprezentowanie szerokiej publiczności idei podejścia LEADER. Odbyła się konferencja dla przedstawicieli LGD (50 osób) oraz piknik dla 600 osób. Ciężar organizacji przypadł NASZEJ KRAJNIE, w tym opracowanie i wysłanie zaproszeń, organizacja wykładowców, catering, plakaty informacyjne, konkursy dla uczestników, organizacja pikniku. Było to jedno z największych wydarzeń w ramach Lokalnych Grup Działania w województwie, przyczyniło się do wymiany doświadczeń i integracji stowarzyszeń. W 2017 roku odbyła się kolejna edycja Pikniku Leader.

W ramach działań aktywizacyjnych przeprowadzono warsztaty rękodzielnicze na temat technik wykonywania palm wielkanocnych i ozdób świątecznych "Tradycyjna Palma Wielkanocna" i "Tradycyjne Ozdoby na Wielkanoc", "Wielkanoc" dwukrotnie warsztaty kulinarne "Tradycyjna dziczyzna na Wielkanoc" oraz "Tradycyjna kuchnia regionalna z dziczyzną" i "Krajeńska Wigilia". Obyło się także szkolenie "STREFA BIZNESU" dla potencjalnych beneficjentów - zainteresowanych uzyskaniem wsparcia na działalność gospodarczą - z przepisami dotyczącymi zagadnień podatkowych.

Poza planem komunikacji LGD uczestniczyła w dożynkach gminnych, konferencjach, targach pracy, imprez jubileuszowych KGW oraz 10-lecia NASZEJ KRAJNY, seminarium LGD. Łącznie przeprowadzono 13 imprez w latach 2016 – 2021, w których udział wzięło 390 osób.

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa

W ramach 2 celów ogólnych i 3 wskaźników oddziaływania wyznaczonego w LSR zaplanowano 4 przedsięwzięcia z 13 wskaźnikami produktu. Większość, 7 z 13 wskaźników produktu ma realizację umowy na poziomie 100%. W przypadku jednego wskaźnika produktu, *Liczba centrów przetwórstwa lokalnego*, realizacja jest na poziomie 0% (stan na koniec 2021 roku).

Tabela 15. Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.

Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Jednostka miary	Stan docelowy	Realizacja (%)	Realizacja (%)
				Umowy	Płatności
Przedsiębiorcza NASZA KRAJNA	Liczba centrów przetwórstwa lokalnego	szt.	1	0	0
	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	szt.	8	62,5	62,5
	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	szt.	45	75,55	71,11
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	34	100	76,47
	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	34	100	76,47
Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru Obszar LGD NASZA KRAJNA aktywny kulturalnie i społecznie	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	0	60	100	26,27
	Liczba przedsięwzięć służących aktywizacji, integracji mieszkańców, promujących walory regionu	szt.	37	100	37,8
	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	190	100	64,74
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	szt.	7	57,14	57,14
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	szt.	2	50	50

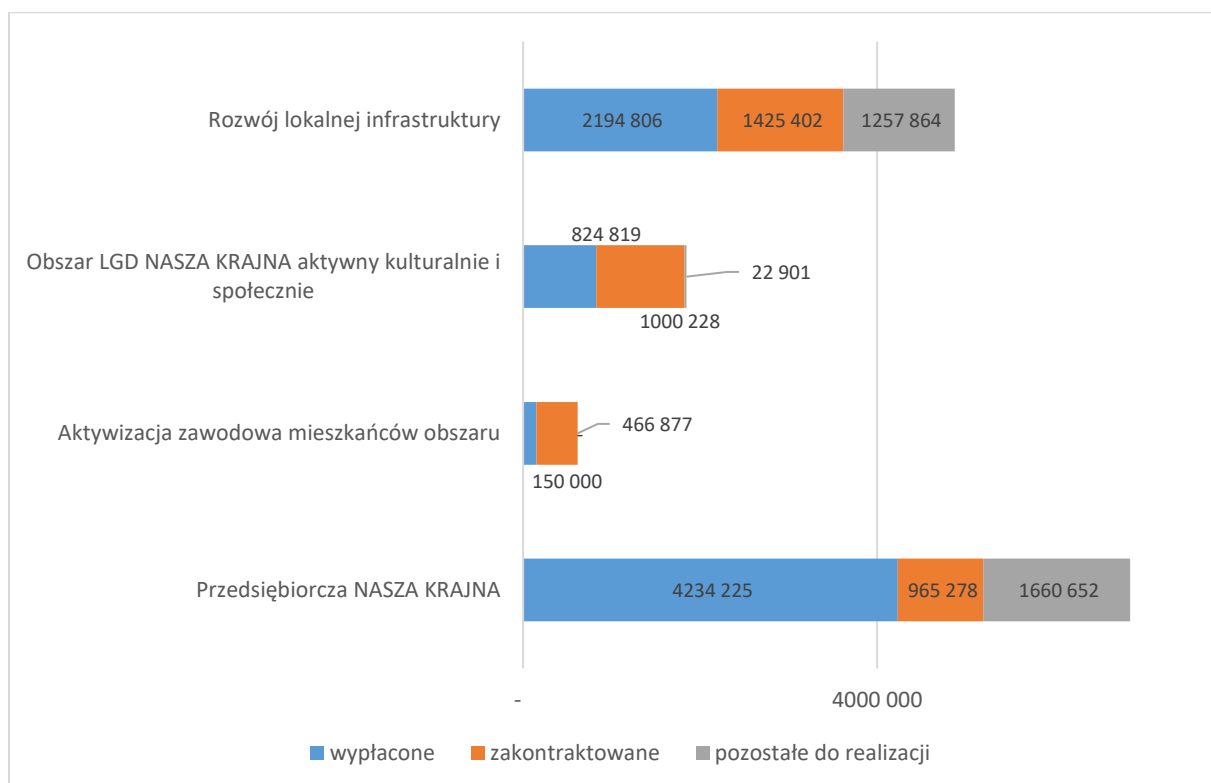
Rozwój lokalnej infrastruktury	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	szt.	8	100	100
	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej	szt.	44	59,1	59,1
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	4	100	50

Źródło: dane LGD

Postęp finansowy

Najwięcej środków w PLN wypłacono na *Przedsiębiorcza NASZA KRAJNA* (4,2 mln PLN), oraz *Rozwój lokalnej infrastruktury* (2,2 mln PLN). Dużo środków już zakontraktowano dla *Rozwój lokalnej infrastruktury* (1,4 mln PLN) oraz *Obszar LGD NASZA KRAJNA aktywny kulturalnie i społecznie* (1 mln PLN). Do zrealizowano pozostało jeszcze 1,7 mln PLN na *Przedsiębiorcza NASZA KRAJNA* i 1,3 mln PLN na *Rozwój lokalnej infrastruktury*.

Wykres 25. Realizacja finansowa – stan na 31.12.2021 r.

Źródło: dane LGD

Opis projektów współpracy

Stowarzyszenie w 2018 roku zrealizowało jeden projekt współpracy, „Cztery Pory Roku na Krajinie” wspólnie z Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania Krajna Złotowska (partner wiodący), Stowarzyszeniem „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Krajna nad Notecią”. Projekt zakłada podjęcie wspólnych działań przez partnerskie LGD położone w obszarze historycznej Krajny. Projekt skupiał się na działaniach ukierunkowanych w szczególności na promocję walorów oraz potencjału historycznego, kulturowego i przyrodniczego regionu.

W ramach projektu opracowano aplikację mobilną promującą walory Krajny zawierająca opis atrakcyjnych miejsc, przepisów kulinarnych, opis szlaków turystycznych oraz informacje o regionie i czytnik kodów QR. **Aplikacja nadal funkcjonuje i jest aktualizowana, pt. „Rajza na szagę przez Krajnę”**. Wydano Leksykon Krajny, wydawnictwo zawierające informacje kulturowe, historyczne i przyrodnicze. Wydawnictwo stanowi uporządkowany zbiór wiedzy nt. historii, kultury i przyrody Krajny w formie haseł wraz z ich podstawowymi opisami. Wydawnictwo wzbogacone jest materiałem zdjęciowym. Przeprowadzono zajęcia edukacyjne u wszystkich partnerów projektu dla dzieci i młodzieży o charakterze edukacji regionalnej. Zajęcia będą miały formę warsztatów kulinarnych dla dzieci i młodzieży połączonych z wymianą doświadczeń pomiędzy partnerami projektu. Opracowano publikację Książd Bolesław Domański – człowiek z Krajny i zorganizowano seminarium pod tym samym tytułem. Seminarium było elementem dorocznej Buczkowskiej Konferencji Naukowej. Ks. dr Bolesław Domański to najwybitniejsza postać Krajny. Zorganizowano wystawę „Krajeńskie Stoły Wigilijne” w ramach Jarmarku Krajeńskiego oraz zorganizowano Konkurs Palm Krajeńskich „Wielkanoc na Krajinie”.

Projekt zdobył nagrodę w konkursie, który zorganizowała jednostka centralna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Lokalna Strategia Rozwoju okres swojego wdrażania zakończy w 2023 roku. W raporcie ewaluacyjnym wykorzystano dane za 2021 roku. Trudno odpowiedzialnie odpowiedzieć, czy wszystkie wskaźniki oddziaływania zostaną uzyskane. Dwa z trzech wskaźników oddziaływaniu dla celu ogólnego są ściśle powiązane z sytuacją ekonomiczną.

Według danych GUS na obszarze LGD w 2021 dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu na jednego mieszkańca (w złotych) wyniosły 5 481,3 PLN (średnia wartość dla gmin LGD) i były wyższe o 62% od wartości z 2015 roku.

Na obszarze LGD liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności wyniosła 3283 w 2021 i była o 13% większa w porównaniu z 2015 rokiem. Dynamika przyrostu liczby zarejestrowanych firm dla całego województwa wyniosła 10%.

W 2021 roku liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców wyniosła 157 (suma dla 4 gmin) i była wyższa o 18% od wartości z 2015 roku. Dla całego województwa przyrost wyniósł 13%.

CEL OGÓLNY 1		Zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy		
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON – 1%	Szt.	3078	3109	GUS Bank danych lokalnych
Wzrost dochodu podatkowego od osób fizycznych gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca (obliczony jako średnia z gmin tworzących obszar LGD) – 2%	zł	306,09	312,21	GUS Bank danych lokalnych

CEL OGÓLNY 2		Rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz budowania kapitału społecznego		
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego II	Jednostka miary	Stan początkowy 2014 rok	Plan 2023 rok	Źródło danych sposób pomiaru
Wzrost liczby organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji zarejestrowanych w KRS oraz stowarzyszeń zwykłych)	Szt.	63	70	Starostwo Powiatowe w Sępólnie Krajeńskim/ pomiar po zakończeniu realizacji projektu.

Ocena wpływu na kapitał społeczny

Rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz budowania kapitału społecznego był jednym z dwóch głównych celów przyjętej do realizacji przez LGD Nasza Krajna Lokalnej Strategii Rozwoju. Cel ten jest realizowany z pomocą grantów z EFS, w tym tych przeznaczonych na aktywizację

społeczną oraz na aktywizację społeczno-zawodową. Małe granty społeczne są bardzo dobrym narzędziem pobudzającym do działania organizacje pozarządowe między innymi ze względu na wygodny sposób finansowania projektów, nie wymagają zaangażowania finansowego i promują wolontariat. Organizacje pozarządowe nieposiadające własnego mocnego zaplecza finansowego chętnie podejmują się realizacji projektów rozpisanych w sposób dostosowany do obowiązującego terminarza wypłat zaliczek środków z grantu.

Duże projekty, w tym infrastrukturalne, realizowane przez jednostki samorządowe, w wielu swoich szczegółach również aktywizowały lokalne społeczności, angażując je na równych etapach realizacji. Dwa duże projekty infrastrukturalne zostały również zrealizowane przez organizacje społeczne we współpracy z gminami.

W kolejnych okresach programowania kontynuowane będą działania aktywizujące finansowane z EFS, natomiast z funduszy PROW, dopóki nie zostaną zmienione zasady udzielania tego wsparcia, planowane jest raczej finansowanie małych, punktowych projektów infrastrukturalnych w poszczególnych gminach obszaru LGD.

Przedsiębiorczość

Zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy poprzez rozwój przedsiębiorczości oraz wzrost aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców obszaru zostało wpisane w cele LSR.

W ramach realizacji tego celu udało się zrealizować 37 projektów wsparcia lokalnej przedsiębiorczości łącznie za ponad 2,3 miliona złotych z funduszy Regionalnego Programu Operacyjnego, co trzeba uznać za duży sukces. Trwają ustalenia z Urzędem Marszałkowskim dotyczące przesunięcia dodatkowych, niewykorzystanych w innych obszarach, funduszy na realizację projektów z listy rezerwowej, bez ogłaszania nowego naboru wniosków.

Fundusze PROW cieszyły się również wielkim powodzeniem, LGD zakłada, że do końca okresu uda się zrealizować 45 projektów z zakresie wsparcia przedsiębiorczości. Zainteresowanie takim wsparciem sukcesywnie rosło od początku tego okresu programowania.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

W strategii turystyka nie była wyodrębniona jako osobny cel, pozostawała jednym z obszarów działalności LGD, jednak nie priorytetowym. LGD ma świadomość, że region wiele zyskałby pod względem turystycznym, gdyby ten obszar został odpowiednio wsparty, jednak prawdziwe zmiany mogłyby nastąpić dopiero, gdyby takie wsparcie byłoby działaniem kompleksowym i na o wiele większą skalę, również finansową, niż pozwalają na to środki, jakimi Stowarzyszenie dysponuje. Baza noclegowa jest dobrze rozwinięta tylko w jednej gminie obszaru, w innej zlokalizowane są atrakcje turystyczne, ale nie ma noclegów.

Jeden z naborów wniosków organizowanych przez LGD Nasza Krajna skierowany był na zachowanie dziedzictwa kulturowego obszaru. Temu służyło również wiele prowadzonych działań aktywizacyjnych oraz organizowanych wydarzeń. Przeprowadzonych zostało również kilka projektów promujących lokalne dziedzictwo (twórców ludowych, rękodzieło, kulinaria) poza granicami regionu oraz podczas wydarzeń, imprez i warsztatów, organizowanych lokalnie. W trakcie realizacji jest projekt na Inkubator Przetwórstwa.

W przyszłych okresach programowania turystyka nie jest również traktowana jako temat priorytetowy. Większy nacisk powinien zostać położony na rozwój przedsiębiorczości, która jest w stanie wytworzyć lokalne zasoby i obiekty, które będą stanowić bazę pod przyszłe strategie dotyczące kompleksowej oferty turystycznej regionu.

Grupy defaworyzowane

W znakomitej większości definicje grup defaworyzowanych zawarte w LSR były dobrze zdiagnozowane, a działania podejmowane w celu poprawy ich sytuacji skuteczne. Jedynie problem bezrobocia, który był istotny w początkowym okresie wdrażania LSR, z czasem przestał być problemem – od 2017 liczba osób bezrobotnych spadła na tyle, że w tej chwili trudniej jest znaleźć pracownika, niż pracę.

W wypadku działań nakierowanych na osoby z niepełnosprawnościami istotny wpływ na poprawę ich sytuacji odegrały projekty realizowane z funduszy EFS, w których organizacje działające na rzecz tych osób były preferowane w kryteriach wyboru. Były to projekty włączające osoby niepełnosprawne społecznie, wprowadzające je na rynek pracy oraz prozdrowotne i rehabilitacyjne.

Osoby młode bardzo skorzystały w projektach wyłonionych w naborach organizowanych na podejmowanie działalności.

Ponadto szkoły zaangażowały się w organizację klubów młodzieżowych. Zwłaszcza w okresie po lockdownie wielką potrzebę stanowiła organizacja dodatkowych zajęć, na które brakowało funduszy, a które były organizowane przy wsparciu środków będących w dyspozycji LGD. Działania te były skuteczne przede wszystkim w odniesieniu do tak zwanej trudnej młodzieży.

Innowacyjność

Kryterium innowacyjności w przypadkach wielu wniosków było uwzględniane w sposób naciągany. Jednak LGD stosowało podejście, w którym promowane były projekty zawierające elementy innowacji na poziomie lokalnym, które miały szansę na upowszechnienie się w regionie. Powodowało to, że wnioskodawcy musieli uwzględnić w swoich wnioskach elementy różnicujące, zapobiegło powielaniu pomysłów i wprowadziło element konkurencyjności w lokalnym środowisku przedsiębiorców.

Projekty współpracy

Projekt współpracy zrealizowany przez LGD z innymi LGD z obszaru historycznego Kraju okazał się wielkim sukcesem i został nagrodzony przez Krajową Sieć Obszarów Wiejskich w konkursie ogólnopolskim. Narzędzie działania okazało się na tyle elastyczne, że zaangażowani w jego realizację partnerzy, oprócz realizacji wspólnych elementów, zostawili sobie swobodę dla podejmowania własnych, indywidualnych działań. Realizacja projektu obejmowała obszar tradycji kulinarnych oraz historii regionu.

Sama współpraca przy realizacji projektu przebiegała w sposób płynny i efektywny, natomiast rozliczanie projektu współpracy jest procesem skomplikowanym, wymagającym wysiłku i skrupulatności, zgromadzenia olbrzymiej dokumentacji prowadzonych, skomplikowanych logistycznie działań.

Ocena funkcjonowania LGD

Współpraca z samorządami, oparta na przejrzystych zasadach operacyjnych i komunikacyjnych, przebiega bardzo dobrze. Ważnym elementem tej współpracy jest wzajemna świadomość prowadzonych działań i możliwości i zapraszanie do udziału w wydarzeniach i spotkaniach oraz pomoc w ich organizowaniu. Gminy bardzo chętnie włączają się w działania sieciujące i promocyjne LGD.

LGD prowadziło liczne działania aktywizacyjne, które przynosiły dobre rezultaty. Praca z projektami finansowanymi z dwóch funduszy (EFR i EFS) wymaga jednak sporego zaangażowania pracowników Biura i często zdarza się, że nie mogą oni poświęcić działaniom aktywizacyjnym wystarczającej ilości czasu.

Warto pozostać przy formule ryczałtowego rozliczania funkcjonowania Biura, bo jest to sporym ułatwieniem w prowadzeniu działalności i sprawozdawczości. Projekty grantowe również powinny być realizowane w obecnej formule, która pozwala na znacznie sprawniejszą ich realizację, w odróżnieniu od stosowanej w innych LGD formuły odwróconej, która wydłuża czas między rozstrzygnięciem naboru a skierowaniem projektów do realizacji. Przyjęcie takich procedur skutkuje jednak tym, że spośród trojga pracowników Biura jedna osoba nie zajmuje się niczym innym jak dokumentacją i rozliczeniami.

Ocena procesu wdrażania

W trakcie procesu wdrażania nie zdarzały się problemy natury finansowej, choć wymagało to oczywiście dużej dyscypliny. Na poziomie rzeczowym również udało się zrealizować założenia.

Procedury składania wniosków w naborach zostały w czasie całego okresu wdrażania tak ustawione, że w tej chwili zdają się być optymalne, zapewniają bowiem zgromadzenie całej niezbędnej dokumentacji przy możliwym minimum obciążenia dla pracowników Biura. Procedury obowiązujące wnioskodawców zostały ustalone w sposób możliwie prosty i przejrzysty – udało się uprościć formularz wniosku i jego najtrudniejszą część, biznesplan. Formularze były również korygowane i upraszczane już po pierwszych naborach, zgodnie z oceną sytuacji i zdrowym rozsądkiem. Zdarzają się jednak uwagi ze strony przedsiębiorców biorących udział w naborach, że stopień skomplikowania procedur wciąż jest dla nich zbyt duży.

Zasadnicza część kryteriów przyjętych do oceny wniosków w roku 2015 pozostała bez większych zmian. Zdarzały się ich korekty, potrzebne w celu ułatwienia Radzie właściwej interpretacji i oceny złożonych wniosków. Zmiany dotyczyły na przykład kryterium gotowości operacji do wdrożenia, które było kryterium wymagającym często specjalistycznej wiedzy od osób oceniających. Korekty te jednak były stosowane w taki sposób, by każdy wniosek składany w kolejnych naborach był oceniany w jednolity sposób.

Wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji kolejnych progów strategii w większości się sprawdziły. Jedyne problem dotyczył rozliczenia wskaźników dla projektu współpracy, którego rezultaty trudno było wpasować w przyjęty system. W projektach finansowanych z EFS problem stanowić mogło stosowanie wskaźników dla rozliczeń długoterminowych, cztero- i pięcioletnich, urząd nadzorujący okazał się być jednak pod tym względem wyrozumiały i elastyczny i dopuszczał możliwość korygowania wskaźników na bieżąco.

Wartość dodana podejścia LEADER

Działalność LGD spowodowała, że pojawiła się możliwość kontaktu i porozumienia pomiędzy różnymi podmiotami. Zaczęły ze sobą współpracować regionalne instytucje kultury, które nawiązały ze sobą kontakt podczas spotkań i warsztatów organizowanych przez LGD. Współpracę podczas realizacji projektów, zwłaszcza dużych projektów infrastrukturalnych, nawiązały również między sobą gminy obszaru LGD.

Potencjał wytworzony podczas realizacji projektów jest dobrze wykorzystywany. Wszelkie inicjatywy realizowane przez LGD wynikają z oddolnie zgłaszanych potrzeb lokalnych społeczności.

Promocja działalności Stowarzyszenia jest prowadzona w taki sposób, by nie dominować promocji regionu i jego produktu lokalnego – podczas organizowanych wydarzeń czy też wyjazdów promujących produkt lokalny nacisk kładziony jest właśnie na promowane rzemiosło, a obecność LGD wyraźnie zaznaczana, ale nie na pierwszym planie. Działalność informacyjna dotycząca projektów realizowanych z udziałem środków unijnych pozyskanych

przez LGD Nasza Krajna jest prowadzona również na miejscu, w gminach obszaru i w lokalnych mediach.

Rolę, jaką pełni na obszarze swojej aktywności LGD, można określić w pewnym uproszczeniu jako rozdysponowanie powierzonych środków w sposób jak najbardziej efektywny, z jak największą korzyścią dla regionu i jego mieszkańców. To zadanie udaje się spełniać dzięki warunkom stworzonym przez LGD dla współpracy pomiędzy różnymi podmiotami lokalnymi oraz to, że cała działalność dotyczy nie jednego konkretnego, ale wielu obszarów życia społecznego.

Komplementarność efektów działań wynika bardziej z ich charakteru niż przyjętych założeń.

Dodatkowe pytania badawcze:

Współpraca z Urzędem Marszałkowskim układa się bardzo dobrze i merytorycznie od początku procesu wdrażania LSR. Wszelkie nieuniknione punkty sporne udawało się rozwiązywać przy pomocy dialogu oraz okazywanej z obu stron dobrej woli i chęci porozumienia.

Wojewódzka sieć LGD jest dobrym miejscem dla wymiany informacji i doświadczeń, LGD Nasza Krajna bardzo wysoko ceni sobie taką możliwość. W ramach Sieci uzgadniane są też wspólne stanowiska w wielu sprawach, a jej głos jest dobrze słyszalny w Urzędzie Wojewódzkim. Sieć ogranicza również naturalną skłonność do forsowania partykularnych interesów poszczególnych LGD i dba o sprawiedliwy rozkład sił i środków w województwie pomiędzy Stowarzyszeniami. Dzięki działalności Sieci prowadzone są dodatkowe szkolenia, ustalony został zbiór dobrych praktyk, a obecnie trwają prace nad przygotowaniem planu komunikacji.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Realizacja rzeczowa i finansowa postępują godnie z założeniami. Nabory przeprowadzone w 2022 roku dają duże prawdopodobieństwo osiągnięcia wszystkich wskaźników oraz pełnego wykorzystania budżetu. Na korzyść LGD działa doświadczenie i determinacja personelu. Ryzyka szukać należy w długich terminach weryfikacji wniosków w Urzędzie Marszałkowskim. Niepewna sytuacja ekonomiczna i inflacja powodują, że każdy dodatkowy dzień od napisania wniosku do rozpoczęcia jego realizacji zwiększa prawdopodobieństwo wycofania się wnioskodawcy. Jeśli taki fakt będzie miał miejsce zbyt późno nie pozostanie czasu na ogłoszenie i przeprowadzenie kolejnego naboru. Niestety, ale możliwości wpływu na te czynniki ze strony LGD są znikome.

Lokalna Grupa Działania to trójsektorowe partnerstwo. Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i sektor publiczny utrzymują zbalansowane relacje. Samorządy stanowią szkielet terytorialny i wspierają wszelkie działania podejmowane przez LGD. Organizacje pozarządowe i lokalni liderzy nie tylko występują w roli beneficjentów, ale aktywnie współdziałają w realizacji wszystkich działań LGD. Najmniej aktywną grupą są przedsiębiorcy. Traktują oni LGD utylitarnie, widząc platformę współpracy, dopóki dostępne są środki na przedsięwzięcia wspierające przedsiębiorczość. Dzięki funduszom na rozwój gospodarczy kontakt z LGD miało kilkudziesięciu przedsiębiorców. Rekomendacją jest stworzenie ram i warunków do systematycznego angażowania ich w działalność społeczną Stowarzyszenia.

Biuro LGD działa bardzo sprawnie. Opinie beneficjentów są na ten temat jednoznaczne. Wysoka jakość dotyczy nie tylko kwestii merytorycznych, ale również organizacyjnych oraz sposobu podejścia do klientów. Na personelu biura opiera się praktycznie całe wdrażanie strategii, poczynając od organizacji i prowadzenia naboru poprzez doradztwo, a skończywszy na promocji i animacji społecznej. Nie ulega również wątpliwości, że dobre działanie biura wymaga od Władz LGD dbałości o pracowników i stwarzanie dla nich możliwie najlepszych warunków pracy.

Rada LGD to organ, który bierze na siebie nie tylko obowiązki związane z oceną wniosków, wyborem operacji do dofinansowania oraz ustalaniem kwoty wsparcia. Stanowi ważne, merytoryczne zaplecze większości działań podejmowanych przez LGD i reprezentuje stowarzyszenie w partnerskich gminach. Członkowie Rady są jednymi z pierwszych, do których biuro zgłasza się w sytuacji kryzysowej. Wsparcie dla jeszcze lepszego działania Rady wymaga dbałości o jakość kryteriów wyboru operacji jako podstawowego narzędzia wyboru operacji. Od jakości kryteriów zależy nie tylko sprawność pracy Rady, ale jakość wniosków wybranych do realizacji i realizujących Strategię.

Zapisy Strategii kładły szczególny nacisk na aktywność społeczną i kulturalną. Najsilniejszym elementem budowania kapitału społecznego były granty z EFS, gdzie organizacje budowały swój potencjał, nabywały doświadczenie i wiedzę instytucjonalną. Mimo trudności jakie

towarzyszyły realizacji projektów grantowych warto podkreślić, że efekty partycypacyjnego podejścia do osiągnięcia celów tą metodą są godne pochwały i koniecznością w nowym okresie programowania. Budowania kapitału społecznego dopatrzeć się można również w efektach realizacji poszczególnych operacji nastawionych na infrastrukturę, wspierających tożsamość lokalną czy dziedzictwo lokalne. Niepewność co do jakości narzędzia jakimi były granty z PROW doprowadziła do usunięcia ich z LSR. Zakładając, że forma tych grantów ulegnie poprawie rekomenduje się uwzględnienie ich w kolejnym okresie programowania.

Do najczęściej wskazywanych problemów, z jakimi boryka się LGD jest biurokracja. Wnioski o udzielenie wsparcia są nadmiernie skomplikowane i sprawiają wnioskodawcom wiele kłopotów. Wnioski dodatkowo wymagają wielu załączników, często bardzo rozbudowanych. Część wnioskodawców nie jest w stanie samodzielnie skompletować całego wniosku i zleca tę pracę firmom konsultingowym. Prowadzi to do podniesienia kosztów uzyskania dofinansowania, składania sztamkowych wniosków, które dodatkowo są trudne do realizacji ponieważ zakładają spełnienie wszystkich kryteriów wyboru operacji. Złożoność procesu aplikowania i oceny wpływa na czas od złożenia wniosku do podpisania umowy. Jest to zasadniczy czynnik rezygnacji beneficjentów z realizacji już wybranych projektów. Rekomendacja tylko w minimalnym stopniu dotyczy samej LGD, ale jest kierowana do instytucji zarządzających całym procesem.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wyjątkowej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykresy

- Wykres 1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”? 19
- Wykres 2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”? 19
- Wykres 3. Ocena gminy na wymiarach 20
- Wykres 4. Opinie na temat zaangażowania w funkcjonowania gminy..... 21
- Wykres 5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie? 22
- Wykres 6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?..... 22
- Wykres 7. Powody zmiany miejsca zamieszkania 23
- Wykres 8. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, poczynszy od 2016 r.? 23
- Wykres 9. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?..... 24
- Wykres 10. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, poczynszy od 2016 r.? 24
- Wykres 11. Czy Pan/i zdaniem szkolenia, spotkania, festyny cieszą się zainteresowaniem mieszkańców? 25
- Wykres 12. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?..... 26
- Wykres 13. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? 27
- Wykres 14. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD 27
- Wykres 15. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD 28
- Wykres 16. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach 29
- Wykres 17. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania? 30
- Wykres 18. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?..... 30

Wykres 18. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?	31
Wykres 19. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?	31
Wykres 20. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z:.....	32
Wykres 21. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?	33
Wykres 22. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?	33
Wykres 23. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?	34
Wykres 24. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania Stowarzyszenie NASZA KRAJNA ?	38
Wykres 25. Realizacja finansowa – stan na 31.12.2021 r.	40
Tabele	
Tabela 1. Ludność ogółem	13
Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym	13
Tabela 3. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	14
Tabela 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego	14
Tabela 5. Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca (w złotych).....	15
Tabela 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	15
Tabela 7. Podmioty gospodarki narodowej ogółem	16
Tabela 8. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	16
Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	17
Tabela 10. Biblioteki i ich filie.....	17
Tabela 11. Bezrobotni zarejestrowani ogółem	18
Tabela 12. Doradztwo w liczbach.....	34
Tabela 13. Szkolenia	35
Tabela 14. Funkcjonowanie organów	37
Tabela 15. Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.	39

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o LGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony LGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w LGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radę LGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z LGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do LGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizował pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowania)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
 - a. Czy działania LGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie nagorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania LGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa LGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a LGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa LGD mają władarze gmin partnerskich?
7. Czy LGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia LGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach LGD?

9.3. Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD

Ocena funkcjonowania LGD

Szanowni Państwo,

głównym celem funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 opracowanej wspólnie z mieszkańcami naszego regionu. Strategia ta realizowana jest przez szereg przedsięwzięć, których zadaniem jest rozwiązywanie potrzeb mieszkańców.

W ramach podsumowań wdrażania programu oraz wypełniając zapisy zawarte w Strategii przygotowaliśmy ankietę. Zarówno podczas tworzenia dokumentu jak i teraz Państwa zdanie jest dla nas niezmiernie istotne.

Wszystkie dane pozyskane w ramach tej ankiety będą traktowane poufnie, a analizy dotyczyć będą jedynie uogólnionych opinii.

Prezes LGD

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Godziny pracy biura LGD są dogodne dla klientów				

2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura LGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	I dobrze i źle	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
1.	prowadzenie doradztwa						
2.	organizacja naborów wniosków						
3.	pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych						
4.	informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD						
5.	prowadzenie działań informacyjnych i						

	promocyjnych dla mieszkańców						
6.	współpraca z innymi LGD						

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 najważniejsze kanały pozyskiwania informacji**

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Bezpośrednie kontakty z Władzami LGD
2. Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura
3. Walne zebranie członków
4. Oficjalna strona internetowa LGD
5. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD
6. Portale społecznościowe
7. Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów (warsztaty, imprezy)
8. Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) LGD
9. Inne sposoby

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? **Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna
3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny
6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)
7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)
8. Inny

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców? **Proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze źródła.**

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Z własnego doświadczenia
2. Z rozmów z mieszkańcami
3. Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.
4. Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)
5. Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)
6. Z badań społecznych i analiz gospodarczych
7. Z innych źródeł

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Lokalną Grupę Działania odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców
2. W większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców
3. Często mijają się z potrzebami mieszkańców
4. Prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców
5. Trudno powiedzieć

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców regionu (Pana/Pani gminy)? Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

--

10. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych?

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
1.	Związane z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej						
2.	Związane z potrzebą budowy lub remontu						

	infrastruktury drogowej						
3.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie, place zabaw dla dzieci)						
4.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (np. boiska, siłownie zewnętrzne, altany)						
5.	Związane z potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia)						
6.	Związane z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego						
7.	Związane z potrzebą promocji obszaru objętego LSR						
8.	Związane z grantami na inwestycje dla mikroprzedsiębiorstw						
9.	Związane z aktywizacją osób zagrożonych wykluczeniem społecznym						

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie

5. Trudno powiedzieć

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne
2. Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty
3. Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne
4. Trudno powiedzieć

13. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju
2. LGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR
3. Trudno powiedzieć

14. Co jeszcze mogła by zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych

15. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Kamień Krajeński
2. Gmina Sępólno Krajeńskie
3. Gmina Sośno
4. Gmina Więcbork

16. Płeć

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

17. Do jakiej kategorii wiekowej może się Pan(i) zaliczyć?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. od 18 do 25 lat
3. od 26 do 35 lat
4. od 36 do 50 lat
5. więcej niż 50 lat

18. Jestem:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, KGW lub OSP)
3. Przedsiębiorcą
4. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury)
5. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD

Poziom satysfakcji mieszkańców

Zapraszamy Państwa – mieszkańców naszego regionu do wyrażenia opinii na temat warunków życia w naszej gminie. Ankieta jest anonimowa a jej wyniki posłużą wyłącznie temu, aby dostosować Lokalną Strategię Rozwoju do potrzeb mieszkańców i regionu.

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						
2.	Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						

3.	Infrastruktury i oferty kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						
7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób niepełnosprawnych						
9.	Działań na rzecz bezrobotnych						
10.	Działań na rzecz osób przed 34 rokiem życia						
11.	Działań na rzecz osób po 50 roku życia						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	nie wiem
1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					

4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)					
5.	Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					
6.	Jestem członkiem rady/komitegu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					
7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafię wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogę rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej Tak
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak
2. nie

7. Jakie są powody?

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury
3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?)

8. Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2016 r. realizowano projekty ze środków unijnych?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Nie

9. Ile projektów zrealizowano?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Od 1 do 5
2. Od 6 do 10
3. Więcej niż 10
4. Nie wiem/trudno powiedzieć

10. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak

3. Trudno powiedzieć
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Nie mam zdania

11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

12. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Ani tak, ani nie
3. Nie

13. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

14. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

15. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? (Prosimy o zaznaczenie „x” trzech najważniejszych)

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób niepełnosprawnych
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem
12. Działania na rzecz osób do 25 roku życia
13. Działania na rzecz seniorów
14. Działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu

16. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania Stowarzyszenie NASZA KRAJNA ?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak znam, słyszałam/em
2. Nie znam, nie słyszałam/em

17. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. od znajomych, sąsiadów
2. w instytucji (urząd, szkoła)
3. z lokalnej prasy
4. widziałem/am działania LGD
5. uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie

18. Status na rynku pracy:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki?

19. Płeć:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

20. Niepełnosprawność:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Osoba niepełnosprawna, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności
2. Osoba pełnosprawna

21. Wykształcenie:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe

3. średnie
4. policealne
5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

22. Wielkość gospodarstwa rolnego:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

23. Wiek

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 25 lat
3. 26-35 lat
4. 36-50 lat
5. więcej niż 50 lat

24. Miejsce zamieszkania:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Kamień Krajeński
2. Gmina Sępólno Krajeńskie
3. Gmina Sośno
4. Gmina Więcbork
5. Inna gmina

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
 - a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
 - a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
 - b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
 - a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
 - b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
 - b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
 - a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
 - a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
 - a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
 - b. Jak można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania LGD
 - a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
 - b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
 - c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut